

ΠΟΛΥΔΕΥΚΗΣ

ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΚΑΣΤΟΡΕΙΟΥ ΛΑΚΕΔΑΙΜΟΝΟΣ "Ο ΠΟΛΥΔΕΥΚΗΣ" • ΤΕΥΧΟΣ 66 ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ - ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2024

Καλά Χριστούγεννα και χαρούμενο 2025

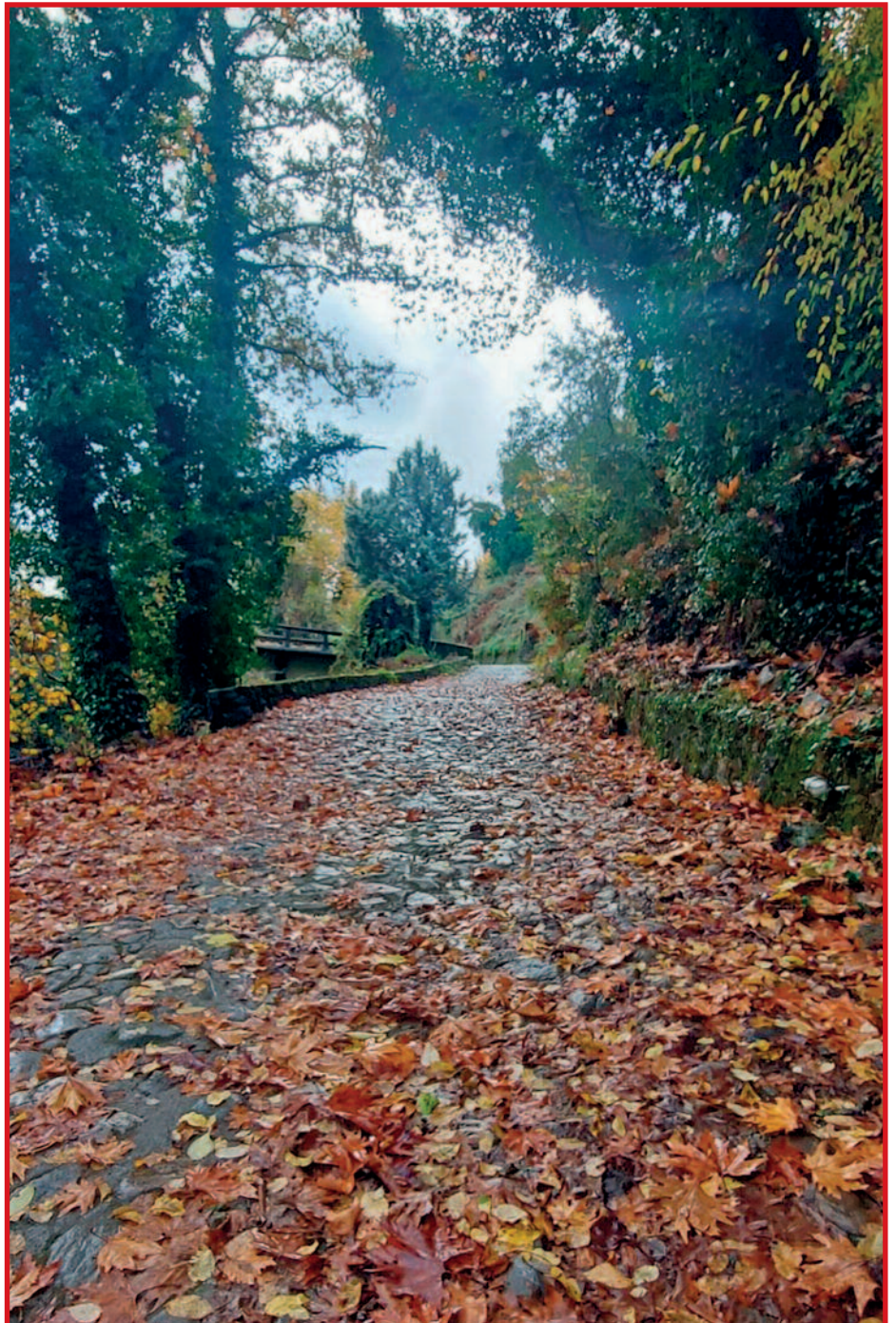
16η Γιορτή της Μπουκουβάλας
Σελ. 4-5

**28η Οκτωβρίου 1940 -
12η Οκτωβρίου 1944**
Σελ. 12-13

**Το Τέμπλο της Ι. Μ. Καστρίου
συντηρήθηκε**
Σελ. 20

Χειμωνιάτικες εικόνες από το Καστόρι
Φωτο: Νίκος Παναγιώταρος

Σημείωμα του εκδότη

Αποχαιρετάμε αυτόν τον χρόνο με οδυνηρές απώλειες. Στο Καμάρι, μετά την απώλεια του Θανάση Δημητρακόπουλου, του Νίκου Κ. Λαγανά και του Νίκου Γ. Νικολόπουλου, θρηνούμε και την απώλεια του Νίκου Χ. Νικολόπουλου, του αγαπημένου μας «Χρυσούλη». Νέος και αυτός, ζωντανός άνθρωπος, με μια ωραία οικογένεια. Αλλά και άλλοι συμπατριώτες μας πέρασαν στο επέκεινα, ο Ντίνος Αλεξάκος, ο Γιώργος Ανδριανόπουλος, δεν θα παραλείψει κανέναν να αναφέρει η Ελένη Βλαχογιάννη, ώστε να τους κρατάμε στη μνήμη μας.

Αλλά η ζωή προχωράει και η πραγματικότητα είναι ζοφερή. Το περιοδικό Forbes δημοσίευσε τον κατάλογο με τους πλουσιότερους ανθρώπους στον κόσμο το 2024. Συνολικά η περιουσία τους το Δεκέμβριο του 2024 εκτοξεύτηκε στα 14,2 τρισεκατομμύρια δολάρια από 1,47 τρισεκατομμύρια δολάρια στην αρχή του Ιανουαρίου του 2024! Και ο πρώτος στη λίστα φιλοδοξεί να κυριαρχήσει στη γη και στο διάστημα, μέσω ενός υπερφίαλου φιλομονάρχη. Οι πλούσιοι γίνονται πλουσιότεροι και οι φτωχοί φτωχότεροι. Για του λόγου το αληθές, η φτώχεια έχει ήδη διαβεί την πόρτα των πλουσιότερων χωρών της Ευρώπης, ακόμη και της πλουσιότερης χώρας, με τους πολίτες να περιδινίζονται ανάμεσα στο θυμό τους και στις φρούδες υποσχέσεις λαϊκιστών. Μέχρι τώρα όμως η ιστορία έχει δείξει ότι η δημοκρατία είναι η καλύτερη εγγύηση για μια δίκαιη κοινωνία.

Και βέβαια όλα αυτά δεν γίνονται σε ένα ευχάριστο και ανέφελο περιβάλλον για τους λαούς της γης. Αυτή τη στιγμή 55 χώρες της γης εμπλέκονται σε πολεμικές συρράξεις. Και συζητείται πιθανός τρίτος παγκόσμιος πόλεμος. Μα δεν επίκειται, ο τρίτος παγκόσμιος πόλεμος είναι εδώ. Η τράπουλα ξαναμοιράζεται.

Αλλά ας κλείσουμε με τα δυσάρεστα. Φέτος μετά τη μεγάλη ξηρασία και τον κίνδυνο να καταρρεύσει η σοδειά του ελαιόλαδου, είδαμε μια ακτίδα «βροχής» και όλοι έχουν ξεχυθεί να μαζέψουν ότι απόμεινε στα δέντρα μετά τις βροχές. Η απόδοση σε ελαιόλαδο μικρότερη, αλλά κάτι είναι και αυτό. Οι τιμές βρίσκονται σε ένα ευπρεπές επίπεδο και ευχόμαστε στους αγρότες μας να αποκομίσουν ένα καλό εισόδημα.

Η γιορτή της Μπουκουβάλας που οργανώνει ο Σύλλογος της Λουσίνας, ορόσημο για να τιμήσουμε το ευλογημένο προϊόν, έγινε και φέτος με επιτυχία. Στα μπεζεστένια αγοράσαμε τοπικά προϊόντα και τα εξαιρετικά δώρα που έφτιαξαν τα παιδιά των σχολείων μας, Δημοτικού, Γυμνασίου και Λυκείου. Επίσης, γευτήκαμε ωραίους μεζέδες και φυσικά μπουκουβάλα, καψαλισμένο ψωμί βουτηγμένο στο φρέσκο λάδι. Και του χρόνου.

Καλή σοδειά στο ελαιόλαδο και καλές τιμές.

Από όλο το Διοικητικό Συμβούλιο

Καλά και χαρούμενα Χριστούγεννα και το 2025 να είναι τυχερό και ευτυχισμένο με ειρήνη για όλον τον κόσμο.

Έντυπη Εφημερίδα

«ΠΟΛΥΔΕΥΚΗΣ»

Ιδιοκτήτης: Πολιτιστικός Σύλλογος Καστορείου

«ΠΟΛΥΔΕΥΚΗΣ»

Ταχυδρομική Διεύθυνση:

Καστόρειο Λακωνίας, τ.κ. 23059

τηλ.: 6973208890, 6944377514

<http://polydefkis.gr>

e-mail: polydefkiskastori@gmail.com

Εκδότης: Η Πρόεδρος Ευγενία Λαμπή

Συντακτική Επιτροπή

Βαρβάρα Κεμερίδου, Γιάννης Αρφάνης, Ελένη Βλαχογιάννη,

Ευγενία Λαμπή, Καίτη Σμυρνίου, Γιώργος Σκαφιδάς,

Γαρυφαλιά Ρουμελιώτη

Αγροτικά, Αθλητικά: Γιώργος Σκαφιδάς

Επιστημονικά: Ευγενία Λαμπή

Κοινωνικά: Ελένη Βλαχογιάννη, Καίτη Σμυρνίου

Περιβαλλοντικά: Γιάννης Αρφάνης

Πολιτιστικά - Λαογραφικά: Βαρβάρα Κεμερίδου

Φωτογραφικό υλικό: Βασίλης Λαγανάς, Κω/νος Χ. Λαγανάς

Γιάννης Αρφάνης, Γιώργος Λαγανάς, Θ. Ανδριανός

Π. Γεώργαρης, Καίτη Σμυρνίου, Ηλίας Γρηγοράκης

Χορηγίες: Καίτη Σμυρνίου

Καστανιώτικα: Γιώργος Λαγανάς

Ανταποκριτές

Καστόρι - Βόρειοι Δήμοι: Θεόδωρος Αλαφόγιαννης,

Παναγιώτης Λαμπράκης, Θανάσης Δημητρακόπουλος,

Νίκος Λαγανάς

Νέα Υόρκη: Panagiotis Pantazis, Αλάσκα: Maria Bascous

Αυστραλία: Angela Vasilas, M. Gylipidis

Παραγωγή - Εκτύπωση: Stilvopress, Αγ. Αναργύρων 4,

Καμίνια Πειραιάς, e-mail: stilvopress@gmail.com

Καστανιώτικα

Η φετινή χρονιά, παρόλη την ανομβρία και την παρατεταμένη ζέστη, στάθηκε ευνοϊκή για την παραγωγή του λαδιού στην περιοχή μας. Όπου και να περάσεις θα δεις τον το πλούσιο καρπό να λαμπυρίζει πάνω στα δέντρα που μερικά κυριολεκτικά πάνε να σπάσουν από την καρποφορία. Όλοι έχουν πέσει με ζήλο στο μάζεμα του καρπού με κάθε μέσω και τα σακιά γεμίζουν τρακτέρια, αγροτικά ακόμα και επιβατικά αμάξια. Όμως θλίψη προκαλεί η έλλειψη ελαιοτριβείων στην περιοχή μας. Εκεί που η παράγωγή του λαδιού συντηρούσε τέσσερα ελαιοτριβεία στην Καστανιά, τώρα δεν υπάρχει κανένα. Ο κραταιός «ΑΠΡΟΤΗΣ» συνεταιριστική προσπάθεια πριν από το πόλεμο του 1940 με πρωτοποριακά πάντα μηχανήματα, το «Μπρίκι «των Μελαίων» το εργοστάσιο του Λάτα στον Άγιο Μάμα και το εργοστάσιο του Παν. Πατσατζή στα Περιβόλια. Μέχρι πριν λίγα χρόνια δούλεψαν για λίγο ο «ΑΠΡΟΤΗΣ» και αυτό Άγιο Μάμα από κάποιους ιδιώτες. Οι νέες προδιαγραφές για την λειτουργία τους καθώς και η έλλειψη συνεννόησης των μετόχων για να μπουν στην νέα εποχή, τους έδωσε την χαριστική βολή. Αποτέλεσμα αν δεν πάνε στην Πελλάνα στο ελαιουργείο Καραγιάννη, το μοναδικό στην περιοχή, η επόμενη λύση είναι στην Σπάρτη και στην Σκούρα.

Στις αρχές της δεκαετίας του 1960

έγινε μια προσπάθεια για την καλλιέργεια πορτοκαλιάς συστηματικά στο κάμφο, ο τότε γεωπόνος Καρκάλας που υπηρετούσε στην περιοχή δοκίμασε μαζί με μερικούς αγρότες να φυτέψουν πορτοκαλιές, ένας από αυτούς ήταν ο μακαρίτης ο Μπαρμπαλιάς ο Ζούζουλας στα «Καρακλέικα» αλλά οι πάγοι του χειμώνα έβαλαν τέλος στην προσπάθεια για πορτοκαλεώνες στην περιοχή μας.

Σε προηγούμενο σημείωμα είχα αναφερθεί στα δεινά που έχει υποστεί το χωριό μας στις δύο μεγάλες επιδρομές των Γερμανών κατακτητών το 1944. Είχα αναφερθεί σε άνανδρες δολοφονίες καθώς και για το κάψιμο περίπου 15 σπιτιών. Θα παρακαλέσω τους πατριώτες που έχουν οποιαδήποτε πληροφορία σχετικά με αυτά τα γεγονότα να μας την γνωρίσουν η στο γράφοντα στο mail gld@otenet.gr στον «Πολυδεύκη» Είναι χρέος μας να μην ξεχαστούν τα άγρια εγκλήματα των Γερμανών κατακτητών που δεν παραγράφονται.

Όλη η Ελλάδα είναι στο πόδι για τις ανεμογεννήτριες αντί για δέντρα στις κορυφές απάτητων βουνών βλέπεις μόνο Ανεμογεννήτριες, οι άδειες που έχουν πάρει για τον Β. Ταΰγετο είναι σε ισχύ. Ας έχουν γνώση οι φύλακες.

Γειά σας πατριώτες

Ο Καστανιώτης
gld@otenet.gr

ΕΛΑΙΟΛΑΔΟ ΚΑΙ ΦΕΤΙΝΕΣ ΤΙΜΕΣ ΠΩΛΗΣΗΣ

Είναι η ελιά δικιά μας; Για δείτε την καταγωγή της. Από σχετικές ανασκαφές η ύπαρξη του ελαιόδεντρου ανάγεται στη δωδέκατη χιλιετία π.Χ. Η εμφάνιση του εξημερωμένου ελαιόδεντρου τοποθετείται στη Μικρά Ασία πριν από έξι χιλιετίες περίπου. Από την ΕΛΒΑ στη Βόρεια Συρία ανακαλύφθηκαν πινακίδες χρονολογούμενες στα μέσα της τρίτης χιλιετίας οι οποίες μιλάνε για μία μεγάλη παραγωγή λαδιού. Στη συνέχεια διαδόθηκε στην Αίγυπτο και χρησιμοποιούνταν για τους λύχνους των ανακτόρων αλλά και σαν γιατρικό, στις λάμπες στη σκηνή, όπου φυλασσόταν η Κιβωτός της Διαθήκης.

Από τον 16ο αι. π. Χ η ελιά διαδίδεται σε όλα τα ελληνικά νησιά και από τον 14ο ως τον 12ο αι. π.Χ. στην ελληνική κερσόνησο, όπου αυξάνεται η καλλιέργειά της, έτσι ώστε να αποκτήσει μεγάλη σημασία τον 4ο αι. π.Χ., όταν ο Σόλων νομοθέτησε το φύτεμα ελαιόδεντρων. Και βέβαια σιγά σιγά κατέκτησε όλες τις χώρες της Μεσογείου.

Γιατί τα λέμε αυτά; Γιατί νομίζουμε ότι έχουμε το καλύτερο ελαιόλαδο και ότι όλοι οι άλλοι εκτός Ιταλίας και Ισπανίας είναι παρείσακτοι. Όμως αυτό δεν είναι αλήθεια. Πολλές χώρες έχουν μεγάλη ιστορία στην καλλιέργειά της και αναπτύσσονται αλματωδώς. Άρα, δεν πρέπει να εφνουχάζουμε αλλά να αναπτύσσουμε νέες μεθόδους καλλιέργειας, επιλογή αποδοτικών αλλά και καλής ποιότητας ποικιλιών και προώθηση της παραγωγής μας με σύγχρονους τρόπους.

Ας δούμε όμως τις τιμές παραγωγού στις κυρίαρχες χώρες της λεκάνης της Μεσογείου. Η Ιταλία, η Ελλάδα και η Ισπανία είναι οι πιο αντιπροσωπευτικές αγορές ελαιόλαδου της Ευρωπαϊκής Ένωσης και καλύπτουν περισσότερο από το 60% της παγκόσμιας παραγωγής ελαιόλαδου. Οι τιμές σε αυτές τις τρεις χώρες, ιδιαίτερα στην Ισπανία, έχουν αντίκτυπο στις άλλες χώρες παραγωγής και κυρίως στα έλαια που σκοπεύουν να εξαγουν. Αξίζει να σημειώσουμε την αύξηση στις τιμές του ελαιόλαδου από το καλλιεργητικό έτος 2011/2012 έως το έτος καλλιέργειας

2023/2024, η οποία ήταν μέχρι 160% στην Ισπανία, μέχρι 64 % στην Ιταλία και μέχρι 30% στην Ελλάδα. Η χαμηλότερη αύξηση στην Ιταλία οφείλεται ότι πωλούσε ακριβότερα και στο παρελθόν αλλά και σήμερα από την Ελλάδα και την Ισπανία.

Τι γίνεται σήμερα; Σύμφωνα με τα τελευταία στοιχεία του Διεθνούς Συμβουλίου

πωλήσεις έγιναν στα 7.4 ευρώ το κιλό. Όσον αφορά στην Ελλάδα με αναφορά στα Χανιά, τα τελευταία στοιχεία ανεβάζουν το εξαιρετικό παρθένο ελαιόλαδο στα 6,65 ευρώ ανά κιλό που σημαίνει μείωση - 13,6% σε σύγκριση με την ίδια περίοδο του προηγούμενου έτους καλλιέργειας. Τη μεγαλύτερη μείωση έχει η Ελλάδα και φυσικά η Ιταλία έχει αύξηση (!). Έχουμε πολύ δρόμο μπροστά μας. Άραγε έχει σκεφτεί κανείς κάτι που λέγεται μάρκετινγκ;

Αλλά ας δούμε από περιέργεια τις τρέχουσες τιμές στην Πορτογαλία και την Τυνησία.

Τα τελευταία στοιχεία για την τιμή του έξτρα παρθένο ελαιόλαδου δίνουν 7,50 ευρώ ανά κιλό. Το έξτρα παρθένο ελαιόλαδο στην Τυνησία έφτασε τα 7,53 ευρώ ανά κιλό.

Οι τιμές καθορίζονται από την ποσότητα και την ποιότητα αλλά και εμπορικούς παράγοντες. Η Λακωνία το πρώτο δεκαπενθήμερο του Νοεμβρίου πουλά στα 6,70-6,80 ευρώ το κιλό.

Σε ανάρτηση στα κοινωνικά δίκτυα του ελαιοπαραγωγού από τη Βορδόνια Γιάννη Καλομοίρη διαβάζουμε ότι έκλεισε η πρώτη πράξη πώλησης βιολογικού ελαιόλαδου για όλα τα μέλη του Αγροτικού Συνεταιρισμού Βορδόνιας και για όλη την ποσότητα στην τιμή των 7.5 ευρώ το κιλό και προορίζεται για εξαγωγή. Τα συγχαρητήριά μας. Ευχόμαστε και σε μεγαλύτερα έσοδα για τους ελαιοπαραγωγούς που το αξίζουν. Έχουμε ξαναγράψει για τον πρωτοποριακό συνεταιρισμό της Βορδόνιας, που πετυχαίνει καλύτερες διαπραγματεύσεις στις τιμές του ελαιόλαδου. Δυστυχώς εμείς

αγρόν αγοράζουμε ακόμη. «Μοναχός σου χόρευε κι όσο θέλεις πήδα». Πόσο όμως μπορείς να πηδήξεις μοναχός σου;

Ε.Α.

https://www.internationaloliveoil.org/checkout/order-received/232412/?key=wc_order_NzkfiRcS9jrbk

<https://www.facebook.com/profile.php?id=100087825922091>

<https://www.internationaloliveoil.org/wp-content/uploads/2024/10/IOC-prices-rev-0-1-1.html>

Ελαιόλαδου, που αφορούν στον Οκτώβριο 2024, στη Χαέν της Ισπανίας η τιμή βρίσκεται στα 7,32 ευρώ ανά κιλό εξαιρετικού παρθένο ελαιόλαδου, που σημαίνει μείωση 9,3% σε σύγκριση με την ίδια περίοδο του προηγούμενου καλλιεργητικού έτους. Για την Ιταλία, με αναφορά στο Μπάρι, τα τελευταία στοιχεία ανεβάζουν το εξαιρετικό παρθένο ελαιόλαδο στα 9,15 ευρώ ανά κιλό, που σημαίνει αύξηση 5,2% σε σύγκριση με την ίδια περίοδο του προηγούμενου καλλιεργητικού έτους. Οι τελευταίες

16η ΓΙΟΡΤΗ ΤΗΣ ΜΠΟΥΚΟΥΒΑΛΑΣ 2024

Για μία ακόμα χρονιά, ο καιρός πιστός στην παράδοση, έδειξε το χειμωνιάτικο πρόσωπό του ανήμερα της γιορτής με συνεχή βροχή και κρύο.

Παρόλα αυτά πάρα πολλοί τολμηροί αφήφισαν τις άσχημες καιρικές συνθήκες και για δεκάτη έκτη χρονιά γιόρτασαν μαζί μας στον Άγιο Μάμα τη θεσμοθετημένη Γιορτή της Μπουκουβάλας για την έναρξη της ελαιοκομικής περιόδου.

Ο Σύλλογός μας, όπως κάθε χρόνο, αφού προηγουμένως φρόντισε να στεγάσει τον χώρο, από νωρίς το πρωί ετοίμασε την καθιερωμένη παραδοσιακή φασολάδα, λουκάνικο, σουβλάκια και μπουκουβάλα, άφθονο κόκκινο κρασί αλλά και προϊόντα με βάση το ελαιόλαδο (αλοιφή της φωτιάς, βαλσαμέλαιο) που είχαν ετοιμάσει οι γυναίκες μέλη και φίλοι του Συλλόγου.

Στη γιορτή μας τίμησαν με την παρουσία τους ο Εφημέριος Κατορείου πατήρ Νεκτάριος, ο βουλευτής κ. Νεοκλής Κρητικός, ο Αντιδήμαρχος της Δημοτικής μας Ενότητας κ. Δημ. Μαλλιάρης, ο Γραμματέας του Δημοτικού συμβουλίου κ. Γ. Κουρεμπής καθώς επίσης και εκπρόσωποι τοπικών Κοινοτήτων, φορέων και συλλόγων. Παρόλη τη συνεχή βροχή, πάρα πολλοί φίλοι, αφηφώντας την, παρέμειναν στο γλέντι μέχρι που νύχτωσε για τα καλά.

Το Διοικητικό Συμβούλιο ευχαριστεί θερμά όλους τους συντελεστές της γιορτής, μέλη και φίλους του Συλλόγου που μας τίμησαν για μία ακόμη χρονιά καθώς επίσης το Δήμο Σπάρτης με το Συμβούλιο της Δημοτικής Κοινότητας Καστορείου για την συνεργασία και την αμέριστη βοήθειά τους.

Με την ευχή για καλύτερο καιρό του χρόνου, Χρόνια Πολλά!

Κ.Χ. Λαγανάς

**Φωτο: Νίκος Παναγιώταρος,
Γιάννα Στεργιαννάκου, ΕΛ**

**ΣΥΛΛΟΓΟΣ
ΦΙΛΩΝ ΤΑΪΓΕΤΟΥ
«Η ΛΟΥΣΙΝΑ»**

ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΡΙΟ

Το Διοικητικό Συμβούλιο του Συλλόγου μας εκφράζει τις ολόθερμες ευχαριστίες του σε όλους τους συντελεστές της άρτιας διοργάνωσης και επιτυχίας της Γιορτής της Μπουκουβάλας, σε πείσμα του καιρού και των προβλέψεων:

■ τους χορηγούς:

- εταιρεία Μύλοι Σόγιας Α.Ε.
- το φούρνο του Γιάννη Δήμου από την Πελλάνα και
- την ταβέρνα ΔΙΠΟΡΤΟ του Δημητρίου Δημητρίου.

■ τους δωροθέτες:

- Electronet Σπάρτης, Άβα Μπουλούμπαση, Σ/Μ Α. Κούμαρη, Καφενείο το Στέκι Βασιλείου Γαρυφάλλη, την Ταβέρνα Πιρουνοπενιές Ιωάννη Μερκεκούλια, την Οικοτεχνία Οικονομάκη.

- Τη Φάρμα Σκαφιδά και τον Δημήτριο Ιω. Μουτή για τη βοήθειά τους.

- ✓ Τους μαθητές Αποστόλη Γενοβέζο, Στάθη Γ. Παρασκευόπουλο, Στάθη Π. Παρασκευόπουλο, Antonio Prendi, Petros Louis Hysa, Αντώνη Παπαδημητρίου, Δημήτρη Τρουμπούκη για τη βοήθεια και την προσφορά τους.

- ✓ Τις κυρίες Βιβή Αχλαδή-Αλειφέρη και Μαρία Μπελεχάκη για την άψογη και πολύτιμη διαχείριση του ταμείου.

- ✓ Τις κυρίες Βάσω Τζαμούρη, Κική Λιναρδάκη, για την βοήθειά τους στην παρασκευή της κεραλοφής.

- ✓ Τα παιδιά του Γενικού Λυκείου και του Γυμνασίου Καστορείου και τον Σύλλογο Γονέων και Κηδεμόνων Δημοτικού Σχολείου Καστορείου για τα εκθέματά τους.

- ✓ Τους φίλους Νίκο Παναγιώταρο και Γιάννα Στεργιαννάκου, οι οποίοι αφιφώνοντας τη βροχή και το κρύο μάς βοήθησαν μέχρι το τέλος.

- ✓ Το φίλο Τάσο Κοκκινό, που κάθε χρόνο μας προσφέρει.

- ✓ Τα μέλη μας Μανώλη Μαρκουράκη, Γιώργο και Κώστα Λιναρδάκη, (ο τελευταίος ήλθε από ΗΠΑ αποκλειστικά για τη γιορτή), Πανάγο Βασιλείου, Δημήτρη Ξυδογιαννόπουλο, Γιάννη Ζούζουλα, Γιάννη Μερκεκούλια, Θανάση Ανδριανό, Βασίλη Λαγανά για την πολύτιμη βοήθειά τους. Επίσης τον Δήμο Σπάρτης με το Συμβούλιο της Δημοτικής Κοινότητας Καστορείου (Χρήστο Βασιλείου, Δημήτρη Θεοφιλάκη και Βασίλη Λαγανά) για τη συνεργασία και την αμέριστη βοήθειά τους. Τέλος ολόθερμες ευχαριστίες στους επίσημους προσκεκλημένους κκ Νεοκλή Κρητικό, Δημήτριο Μαλλιαρό και Γιώργη Κουρεμπή καθώς και όλους τους φίλους, που αφιφώνοντας το δριμύ κρύο και τη βροχή, με τη συμμετοχή τους, μας τίμησαν και μας στήριξαν.

Η στήριξη αυτή, μας δίνει δύναμη για να συνεχίσουμε την προσπάθεια στις δράσεις για την πολιτιστική και οικονομική ανάπτυξη της περιοχής μας.

Το Διοικητικό Συμβούλιο

Με λαμπρότητα και μεγαλοπρέπεια το Καστόρειο εόρτασε και τίμησε τον Πολιούχο και προστάτη του Άγιο Θεόκλητο

Με ιδιαίτερη λαμπρότητα και εκκλησιαστική μεγαλοπρέπεια εορτάσθηκε και φέτος την Κυριακή 1η Δεκεμβρίου 2024 η μνήμη του προστάτη και πολιούχου της κωμόπολης μας Αγίου Θεοκλήτου, Επισκόπου Λακεδαιμονίας. Στον επιβλητικό και περικαλλή Ενοριακό Ναό μας, την παραμονή, τελέσθηκε ο πανηγυρικός Αρχιερατικός Εσπερινός μετά αρτοκλασίας χοροστατούντος του Θεοφιλεστάτου Επισκόπου Λακεδαιμονίας κ. Θεοφίλου και ανήμερα τελέσθηκε η Αρχιερατική Θεία Λειτουργία, προεξάρχοντος του Σεβασμιοτάτου Μητροπολίτη μας κ. Ευσταθίου. Για τον τιμώμενο Άγιο και την ευαγγελική περικοπή της ημέρας μίλησε στο εκκλησίασμα ο ιεροκήρυκας Βορείων Δήμων π. Αρσένιος.

Στο τέλος της Θείας Λειτουργίας ο σεπτός Ποιμέναρχης μας απεύθυνε ευχές και ευλόγησε το εκκλησίασμα.

Στην ιερή εκδήλωση παρέστη άγημα Στρατού για την απόδοση τιμών. Οι δυσμενείς, όμως, καιρικές συνθήκες δεν επέτρεψαν να πραγματοποιηθεί η καθιερωμένη λιτάνευση της ιερής εικόνας του Αγίου στην πλατεία της όμορφης Κωμόπολης μας. Μετά το πέρας της Θείας Λειτουργίας, στην αίθουσα του «Πολιτιστικού Κέντρου Μπακί» προσφέρθηκε στους επισήμους από το Φιλόπρωχο Ταμείο της Ενορίας τσάι, καφές και αρτύματα και σε όλους τους παρευρισκόμενους προσφέρθηκε γλυκό κέρα-

σμα. Το κόστος κατέβαλε ο Δήμος Σπάρτης.

Στη συνέχεια οι επίσημοι μετέβησαν στον Καραβά, όπου τελέσθηκε παρουσία μικρού αγήματος του Στρατού επιμνημόσυνη δέσση υπέρ των 12 αδικοκαμένων στρατιωτών, όταν το στρατιωτικό όχημα που επέβαιναν εξετράπη της πορείας του. Οι στρατιώτες ήταν μέλη της στρατιωτικής μπάντας του αγήματος που θα απέδιδε τιμές ανήμερα της εορτής του Αγίου Θεοκλήτου στο Καστόρειο το έτος 1972.

Στην εκδήλωση παραβρέθηκε πλήθος κόσμου από το Καστόρειο και τη γύρω περιοχή και οι μαθητές των Σχολείων του Καστορείου συνοδευόμενοι από τους καθηγητές τους. Παρέστησαν επίσης, εκπρόσωποι των τοπικών φορέων Καστορείου, από την πολιτική και αυτοδιοικητική ηγεσία οι Βουλευτές Λακωνίας κ.κ. Αθανάσιος Δαβάκης και Νεοκλής Κρητικός (στον Μεγάλο Εσπερινό), ο Αντιπεριφερειάρχης κ. Θεόδωρος Βερούτης, ο Δήμαρχος Σπάρτης κ. Μιχάλης Βακαλόπουλος, οι Αντιδήμαρχοι Δήμου Σπάρτης κ. κ. Δημήτριος Γιαννόπουλος, Φάνης Λάζαρης και Δημήτριος Μαλλιαρός, ο Δημοτικός Σύμβουλος κ. Γεώργιος Κουρεμπής, ο Διοικητής του ΚΕΕΜ, οι Διοικητές της Αστυνομίας και της Πυροσβεστικής συνοδευόμενοι από αντιπροσωπεία αξιωματικών, ο Πρόεδρος κ. Χρήστος Βασιλείου και τα μέλη της Δημοτικής Κοινότητας Καστορείου, η Πρόεδρος της Δ.Κ. Πελλάνας κ. Βάσω Σιγαλού και εκπρόσωποι τοπικών φορέων.

E.B.

Οι εκκλησίες μας εόρτασαν τη μνήμη τους

Στις 26 Οκτωβρίου 2024 εορτάσθηκε με θρησκευτική κατανύξη και ευλάβεια η μνήμη του Αγίου Δημητρίου στην ομώνυμη εκκλησία στο βουνό στη Μπρουσάγκα. Μετά το πέρας της Θείας Λειτουργίας με αρτοκλασία, που τέλεσε ο ιερέας μας π. Νεκτάριος παρουσία πολλών πιστών, προσφέρθηκαν κέρασματα από την οικογένεια του κ. Δημητρίου Κουτρομπή. Με την ίδια ευλάβεια και κατανύξη εόρτασε και η Βυζαντινή εκκλησία του Αγίου Δημητρίου στο Καστρί. Εκεί τη Θεία Λειτουργία με αρτοκλασία τέλεσε ο ιερέας π. Κυριάκος Αμανατίδης παρουσία πολλών πιστών από το Καστόρειο το Καστρί, Νέα Λιβερά και Σερβέικα. Στο τέλος ο Θεόδωρος Αλαφόγιαννης, που φροντίζει και επιμελείται όλες τις εκκλησίες της Ενορίας Καστρίου

κέρασε τον κόσμο με λουκούμι. Στο ιερό της εκκλησίας σώζονται οι αγιογραφίες δυο Αγίων από τους οποίους ο ένας είναι ο πολιούχος του Καστορείου Άγιος Θεόκλητος, όπως φαίνεται από την επιγραφή που σώζεται εκεί. Η μοναδική απεικόνιση του αγίου στον ναό, και μάλιστα η ένταξή του στο εικονογραφικό πρόγραμμα του Ιερού Βήματος αποτελεί εικαστική προβολή της υψηλής θέσης που κατείχε ως αρχιερέας, σε τοπικό επίπεδο και ενδεχομένως υποδηλώνει την τοπική λατρεία του.

Στις 21 Νοεμβρίου 2024 η εορτή των Εισοδίων της Θεοτόκου δεν εορτάστηκε στο σπλαιώδες εκκλησάκι της Μισοσπορίτισσας λόγω άσχημων καιρικών συνθηκών, αλλά στην Ενοριακή μας εκ-

κλησία. Τη Θεία Λειτουργία, που παρακολούθησε με κατανύξη αρκετός κόσμος, τέλεσε ο ιερέας μας π. Νεκτάριος.

Λίγο αργότερα στις 4 Δεκεμβρίου 2024 οι κάτοικοι του Καστρίου και των οικισμών της Νέας Λιβεράς και Σερβέικων αλλά και πάρα πολλοί Καστανιώτες τίμησαν την μνήμη της Αγίας Βαρβάρας στην εορτάζουσα Ενοριακή εκκλησία του Καστρίου. Την παραμονή τελέσθηκε ο Μεγάλος Εσπερινός χοροστατούντος του Θεοφιλεστάτου Επισκόπου Λακεδαιμονίας Θεοφίλου και των ιερέων π. Κυριάκου Αμανατίδη, π. Νίκωνα και π. Παναγιώτη (της Ενορίας Βορδόνιας). Ανήμερα τελέσθηκε η Θεία Λειτουργία με αρτοκλασία από τους ιερείς π. Νεκτάριο, και π. Κυριάκο. Στο τέλος

της τελετής κυρίες της περιοχής πρόσφεραν γλυκίσματα σε όλο το εκκλησίασμα. Στην τελετή παρέστησαν ο Αντιδήμαρχος της Δ.Ε. Πελλάνας κ. Δημήτριος Μαλλιαρός, η Πρόεδρος της Δ.Κ. Πελλάνας κ. Βάσω Σιγαλού, το μέλος της Δ.Κ. Καστορείου κ. Βασίλης Λαγανάς, εκπρόσωποι τοπικών φορέων και πολύς κόσμος.

Στις 6 Δεκεμβρίου 2024 το Καστόρειο εόρτασε τη μνήμη του Αγίου Νικολάου στον ομώνυμο Ναό στο Νεκροταφείο. Την ίδια ημέρα πανηγύρισε και η εκκλησία του Αγίου Νικολάου στα Σερβέικα. Και στις δύο εκκλησίες παραβρέθηκαν και παρακολούθησαν με ευλάβεια την Θεία Λειτουργία πολλοί συμπατριώτες μας μεταξύ αυτών και αρκετοί εορτάζοντες.

E.B.

Γενική Συνέλευση μετά από πρόσκληση του Συμβουλίου της Δημοτικής Κοινότητας Καστορείου

Την Παρασκευή στις 13 Δεκεμβρίου 2024 στην Αίθουσα του παλαιού Δημαρχείου στο Καστόρειο πραγματοποιήθηκε Γενική Συνέλευση κατοίκων, μετά από πρόσκληση του Προέδρου της Δημοτικής Κοινότητας Καστορείου κ. Χρήστου Βασιλείου. Στη Συνέλευση

Σπάρτης κ. Βαλιώτης Βαγγέλης της «Δημοτικής Ενωτικής Κίνησης Σπάρτης» και η κ. Αναστασία Κανελλοπούλου της «Σπάρτη Μπροστά», οι Δημοτικοί Σύμβουλοι κ. Γεώργιος Κουρεμπής και η κ. Μαρία Τσιρώνη, αρκετοί συμπολίτες μας και εκπρόσωποι φορέων.

παραβρέθηκαν οι Αντιδήμαρχοι του Δήμου Σπάρτης κ. Αντωνάκος Χρήστος Οικονομικών Υπηρεσιών, ο κ. Θεοφάνης Λάζαρης Κοινωνικής Πολιτικής, Παιδείας και Δ.Ε. Μυστρά, ο κ. Δημήτριος Μαλλιάρος της Δ.Ε. Πελλάνας, οι αρχηγοί των Δημοτικών Παρατάξεων Δήμου

Τέθηκαν και συζητήθηκαν θέματα από τον Πρόεδρο της Κοινότητας και από τους μετέχοντες στη συζήτηση, όπως:

1. Η υλοποίηση των έργων του τεχνικού Προγράμματος 2024 και έργων με την πάγια προκαταβολή κατά προτεραιότητα.

2. Η σταδιακή αντικατάσταση των αμιαντοσωλήνων στο δίκτυο ύδρευσης Καστορείου από αρχές του 2025 από την ΔΕΥΑ Σπάρτης κατόπιν αιτήματος του Προέδρου Χρήστου Βασιλείου.

3. Η ελλιπής συντήρηση της αγροτικής οδοποιίας στην Κοινότητα Καστορείου από τον Δήμο Σπάρτης.

4. Η σχεδόν ανύπαρκτη μέχρι σήμερα λειτουργία του υποστελεχωμένου σε ιατρικό προσωπικό Κέντρου Υγείας Καστορείου και η απόφαση για εισαγωγή του θέματος στο Δημοτικό Συμβούλιο της Σπάρτης προκειμένου να πάρει απόφαση και να ενεργήσει προς κάθε αρμόδια αρχή.

5. Η καθυστέρηση στην ανακαίνιση του κτηρίου Σπυρόπουλου και το κώλυμα στην υπογραφή της σύμβασης μεταξύ εργολάβου και Δήμου Σπάρτης.

6. Η αποδοχή από τον Δήμο Σπάρτης και η διάθεση του ποσού των 40.000 ευρώ για αντιμετώπιση καταστροφών από πλημμύρες στην Κοινότητα Καστορείου, που έχει διατεθεί από την Άνοιξη του 2023

από το Υπουργείο Εσωτερικών.

7. Η ανάγκη υλοποίησης της Ολοκληρωμένης Χωρικής Επένδυσης (ΟΧΕ) ορεινού όγκου Ταΰγετου για την οικονομική ανάπτυξη και τη βιώσιμη διαχείριση των φυσικών πόρων στα ορεινά χωριά μας, αν και είναι μειωμένος ο προϋπολογισμός της από τα 25 εκατομμύρια ευρώ στα 11,67 και αφορά στους δύο Δήμους Σπάρτης και Καλαμάτας.

8. Το στάδιο εκπόνησης της μελέτης κατασκευής δεξαμενής άρδευσης στον ποταμό Κάστορα.

9. Το έργο του Βιολογικού Καθαρισμού στο Καστόρειο, που παραμένει στο στάδιο της ένταξής του σε χρηματοδοτικό πρόγραμμα.

10. Θέμα για τη λειτουργία της Βιβλιοθήκης Καστορείου.

Τα μέλη της Δημοτικής αρχής που παραβρέθηκαν άκουσαν και κατέγραψαν τα θέματα - προβλήματα που συζητήθηκαν και αναμένουμε τις ενέργειές τους προς τις υπηρεσίες του Δήμου και το Δημοτικό Συμβούλιο Σπάρτης για τη λύση τους. **E.B.**

Ψεκασμός φυτοφαρμάκων με drones;

Το Συμβούλιο Γεωργίας και Αλιείας (AGRIFISH) νομοθετεί σε διάφορους τομείς που συνδέονται με την παραγωγή τροφίμων, την αγροτική ανάπτυξη και τη διαχείριση της αλιείας. Συμμετέχουν οι αρμόδιοι για τη γεωργία και αλιεία υπουργοί των κρατών μελών καθώς και ο ευρωπαϊός επίτροπος Γεωργίας και Αγροτικής Ανάπτυξης, ο ευρωπαϊός επίτροπος Υγείας και Ασφάλειας των Τροφίμων ή ο ευρωπαϊός επίτροπος Θαλάσσιων Υποθέσεων και Αλιείας.

Στο Συμβούλιο AGRIFISH που έγινε στις 9 και 10 Δεκεμβρίου 2024, μια ομάδα από 15 κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, δηλαδή, Πορτογαλία, Βουλγαρία, Κροατία, Κύπρο, Τσεχία, Δανία, Εσθονία, Φινλανδία, Ιταλία, Λετονία, Λιθουανία, Ρουμανία, Σλοβακία, Ισπανία και Σουηδία κατέθεσαν πρόταση για χρήση drones για ψεκασμό φυτοφαρμάκων. Όπως γνωρίζουμε, για την ασφάλεια των ανθρώπων και του περιβάλλοντος, οι αεροψεκασμοί απαγορεύονται στην ΕΕ. Το επιχείρημα που χρησιμοποιήθηκε ήταν ότι με τα drones θα επιτυγχάνεται στοχευμένη εφαρμογή φυτοφαρμάκων, με αποτέλεσμα πιο αποτελεσματική και αποδοτική χρήση. Το θέμα έχει συζητηθεί και στο Γαλλικό Κοινοβούλιο.

Όμως, υπάρχουν αντιδράσεις και σκεπτικισμός για το κατά πόσο η χρήση των drones θα βοηθήσει στη μείωση της χρήσης φυτοφαρμάκων. Αλλά και σχετικά με την προστασία του περιβάλλοντος και των ανθρώπων θα πρέπει να εφαρμοζονται πολύ ακριβή πρωτόκολλα.

E.A.

<https://mailchi.mp/euractiv/this-weeks-agenda-20250045?e=b045fd0239>

<https://www.consilium.europa.eu/el/council-eu/configurations/ agrifish/>

Αφρικανική πανώλη των χοίρων - μόνο φράγτες δεν είναι αρκετοί

Η αφρικανική πανώλη των χοίρων (ΑΠΧ) είναι μια ιογενής ασθένεια των χοίρων και των αγριόχοιρων που προκαλεί υψηλή θνησιμότητα στα προσβεβλημένα ζώα. Αυτός ο ιός είναι αβλαβής για τον άνθρωπο, αλλά προκαλεί σημαντική κοινωνικοοικονομική αναστάτωση σε πολλές χώρες. Οι περιοχές που πλήττονται από ASF υφίστανται σημαντικές οικονομικές απώλειες λόγω της απώλειας ζώων, των περιορισμών στις μετακινήσεις των χοίρων, των αγριόχοιρων και των προϊόντων τους και του κόστους των μέτρων ελέγχου. Η ασθένεια μπορεί να πάρει αρκετά χρόνια για να εξαλειφθεί. Δεν υπάρχουν ούτε εμβόλια ούτε θεραπείες. Τα τυπικά σημεία της ΑΠΧ περιλαμβάνουν πυρετό, εκτρώσεις, αιμορραγία και αιφνίδιο θάνατο.

Οι υγιείς χοίροι και τα αγριογούρουνα συνήθως μολύνονται από άμεση επαφή με μολυσμένα ζώα, έμμεση επαφή μέσω κατάποσης προϊόντων από μολυσμένα ζώα, επαφή με μολυσμένα ρούχα, οχήματα ή εξοπλισμό. Επίσης, από δαγκώματα από μολυσματικά μαλακά τσιμπούρια.

Η ΑΠΧ είναι ενδημική στην υποσαχάρια Αφρική, όπου ανακαλύφθηκε αρχικά η ασθένεια. Στην Ευρώπη, η ΑΠΧ περιορίστηκε στο ιταλικό νησί της Σαρδηνίας από το 1995 έως το 2007. Ωστόσο, το 2007 εμφανίστηκαν εστίες ΑΠΧ στη Γεωργία και η ασθένεια εξαπλώθηκε στις γειτονικές χώρες, επηρεάζοντας

οικόσιτους χοίρους και αγριόχοιρους. Το 2014, αναφέρθηκαν τα πρώτα κρούσματα στην Ευρωπαϊκή Ένωση, που έπληξαν αγριόχοιρους από τις χώρες της Βαλτικής και την Πολωνία. Έκτοτε, η ασθένεια εξαπλώθηκε σε άλλες χώρες της ΕΕ και σε γειτονικές χώρες εκτός ΕΕ, ενώ τα τελευταία χρόνια υπήρξαν κρούσματα στην Ασία, την Ωκεανία και ορισμένες αμερικανικές χώρες.

Για την προστασία των χοίρων η Ευρωπαϊκή Αρχή Ασφάλειας Τροφίμων (EFSA) υποστηρίζει ότι η χρήση φραγτών ως μόνο μέτρο προστασίας δεν επαρκεί, ειδικά για τους οικόσιτους χοίρους. Για τους οικόσιτους χοίρους, τα αυστηρά μέτρα βιοασφάλειας και ορισμένες πρακτικές διαχειρίσις είναι ζωτικής σημασίας για την πρόληψη της εισαγωγής του ιού στις φάρμες. Τα μέτρα αυτά περιλαμβάνουν την ασφαλή αποθήκευση του υλικού της στρωμνής, τη χρήση σίτας εντόμων και την αποφυγή της διασποράς κοπριάς από γειτονικές φάρμες, ειδικά σε περιοχές όπου κυκλοφορεί ΑΠΧ. Βέβαια σημαντική παράμετρος είναι ο έλεγχος της πυκνότητας των αγριόχοιρων και η μείωσή τους μέσω εμβολίων αντισύλληψης, **E.A.**

<https://www.efsa.europa.eu/en/topics/topic/african-swine-fever>

<https://www.efsa.europa.eu/en/news/african-swine-fever-fences-alone-arent-enough>

Εκδρομή στο Λιμποβίσι - Δημητσάνα

Ο Σύλλογος Γονέων και Κηδεμόνων του Νηπιαγωγείου και Δημοτικού Σχολείου Καστορείου πραγματοποίησε το Σάββατο 19 Οκτωβρίου μονοήμερη εκδρομή στο Λιμποβίσι και τη Δημητσάνα με ικανοποιητική συμμετοχή τόσο γονέων όσο και παιδιών.

Πρώτη μας στάση ήταν το σπίτι που γεννήθηκε ο Γέρος του Μοριά, ο Θεόδωρος Κολοκοτρώνης, και λειτουργεί ως μουσείο. Το σπίτι του Θεόδωρου Κολοκοτρώνη δεν είναι το αυθεντικό. Ανακατασκευάστηκε, όμως με προσοχή, βάσει των διαθέσιμων μαρτυριών, δίπλα ακριβώς στην αρχική θέση

–όπου διασώζονται πλέον μόνο ερείπια από τα θεμέλια. Εκτε λειτουργεί ως ανοιχτό μουσείο, φιλοξενώντας σύγχρονο εικονογραφικό υλικό γύρω από τη ζωή και τη δράση του Γέρου του Μοριά. Στον περίβολό του,

επίσης, στήθηκε και ανδριάντας του στρατηγού. Φεύγοντας κατευθυνθήκαμε προς τη Δημητσάνα. Πρώτη μας στάση ήταν το υπαίθριο μουσείο υδροκίνησης που αφηγείται τη διαχρονική σημασία του νερού για

την επιβίωση των κατοίκων της περιοχής και τους διάφορους τρόπους χρήσης του στην παραγωγή αλευριού, μπαρουτιού και δέρματος. Κατόπιν επισκεφτήκαμε τη Δημοτική Ιστορική Βιβλιοθήκη του χωριού και ξεναγηθήκαμε από την υπεύθυνη. Εκτός των 35.000 βιβλίων, που υπάρχουν στη συλλογή της Βιβλιοθήκης, είχαμε την ευκαιρία να θαυμάσουμε τη λαογραφική συλλογή, που εκτίθεται εντός του κτιρίου. Μετά τη ξενάγηση, υπήρξε ελεύθερος χρόνος που ο καθένας τον εκμεταλλεύτηκε κατά το δοκούν. Αργά το απόγευμα επιστρέψαμε στη βάση μας, το Καστόρειο.

Επίσκεψη στη Δημόσια Βιβλιοθήκη Σπάρτης

Το Νηπιαγωγείο και το Δημοτικό Σχολείο επισκέφτηκαν τη Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη της Σπάρτης. Χωρισμένοι οι μαθητές ανά ηλικία, ξεναγήθηκαν στο παιδικό τμήμα της βιβλιοθήκης από την βιβλιο-

θηκονόμο κ. Κωνσταντίνα Διδάχου και στο Sparti TechLab από τον Διευθυντή της Βιβλιοθήκης κ. Δημήτριο Σαγιάννη, όπου και πραγματοποίησαν δραστηριότητες S.T.E.A.M. (ρομποτικής).

Εορτασμός Εθνικής Επετείου 28ης Οκτωβρίου

Με επισομότητα και λαμπρότητα γιορτάστηκε και φέτος η εθνική επέτειος της 28ης Οκτωβρίου 1940. Οι εκπαιδευτικές μονάδες του χωριού μας συμμετείχαν πάνδημες στις εορταστικές εκδηλώσεις. Στον ναό τελέσθηκε από τον εφημέριο μας π. Νεκτάριο, μετά το πέρας της Θείας Λειτουργίας, ευχαριστήριος δοξολογία.

Τον πανηγυρικό της ημέρας εκφώνησε ο μαθητής της Γ Λυκείου Κωνσταντίνος Σμυρνιός. Στη συνέχεια κατευθυνθήκαμε στο Ηρώο, όπου εψάλη τρισάγιο για τους πεσόντες, κατατέθηκαν στεφάνια από τους τοπικούς άρχοντες και τους διευθυντές των σχολείων, έγινε απαγγελία ποιημάτων και ακολούθησε παρέλαση.

ΔΙΑΚΡΙΣΕΙΣ

Η Δρ Ελένη Λιάπη του Γρηγορίου και της Ανατολής Παπαδοπούλου διορίστηκε, κατόπιν παμπληφεί εκλογής, ως επίκουρη καθηγήτρια, στον Τομέα Νεότερης και Σύγχρονης Ιστορίας του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, στο γνωστικό αντικείμενο «Κοινωνική και πολιτισμική Ιστορία της Νεότερης Ευρώπης (15ος – τέλη 18ου αιώνα).

Η Ιωάννα Μήτρη του παπά Δημήτρη Μήτρη και της Πρεσβυτέρας Αγγελικής πέρασε στις εισαγωγικές Πανελλήνιες εξετάσεις του 2024 στο Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο στη Σχολή Πολιτικών Μηχανικών.

Η Παναγιώτα Στρατηγάκη του Αντώνη και της Μαρίας Ν. Κακαφλικά πέρασε στις εισαγωγικές Πανελλήνιες εξετάσεις του 2024 στην Παιδαγωγική Σχολή Αθηνών. **E.B.**

ΧΟΡΗΓΙΑ ΒΙΒΛΙΩΝ

Η Κάρεν-Καλίσα Χιώτη πρόσφερε στο Δημοτικό Σχολείο και το Νηπιαγωγείο του Καστορείου την Ιστορία Του Ελληνικού Έθνους, της Εκδοτικής Αθηνών. Στη φωτογραφία τα παιδιά της Άννα και Τάκης με τον πρόεδρο του Συλλόγου Γονέων και κηδεμόνων Γιώργο Σκαφιδά.

Νέο Δ.Σ. στο Σύλλογο Γονέων και Κηδεμόνων Γυμνασίου

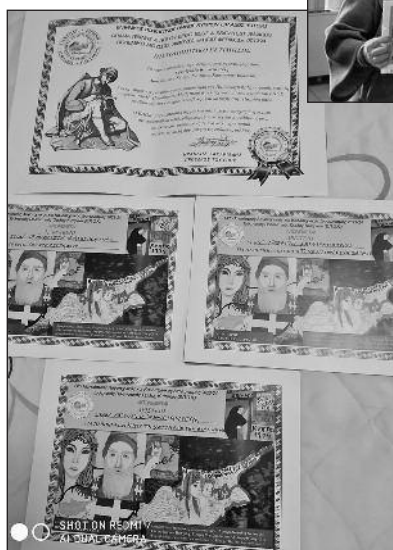
Στις 30 Νοεμβρίου 2024 πραγματοποιήθηκαν εκλογές για την ανάδειξη νέου Δ.Σ. του Συλλόγου Γονέων και Κηδεμόνων Γυμνασίου Καστορείου. Κατά την εκλογική διαδικασία αναδείχθηκαν: Πρόεδρος ο Οικονομικής Γεώργιος, Αντιπρόεδρος ο Βέργαδος Κωνσταντίνος, Γραμματέας η Βέργαδου Αθηνά, Ταμίας ο Μπιστόλας Χριστόφορος και μέλη Παπαδοπούλου-Γενοβέζου Παναγιώτα, Βέργαδου Διαμάντω και Σκρουμπέλου Κωστούλα. Στο νέο Δ.Σ. ευχόμαστε καλή θητεία και επιτυχία στο έργο του. **E.B.**

Αγαπητοί φίλοι και μέλη του «Πολυδεύκη»
Θέλω να σας γνωρίσω ότι ο Σύλλογός μας έχει λογαριασμό στην ALPHA BANK με αριθμό 112-002101-399452.
IBAN: GR90 0140 1120 1120 0210 1399 452
Δικαιούχοι: Ευγενία Λαμπή, Πρόεδρος,
Αικατερίνη Σμυρνιού, Ταμίας.
Σας προτείνουμε να καταθέσετε τη συνδρομή σας, τη διαφήμισή σας ή τη χορηγία σας σ' αυτόν το λογαριασμό αναγράφοντας στο έντυπο κατάθεσης το όνομά σας. Μην στέλνετε επιταγές στο όνομα Πολυδεύκης διότι δεν μπορούν να εισπραχθούν.
Σας ευχαριστώ θερμά
Καίτη Σμυρνιού

Το Καστόρι γράφει και ζωγραφίζει για την Κύπρο

Στις 7 Δεκεμβρίου 2024 στην αίθουσα της Εταιρείας Ελλήνων Λογοτεχνών, πραγματοποιήθηκε εκδήλωση για την απονομή των βραβείων στους βραβευθέντες του 14ου Παγκόσμιου Λογοτεχνικού και Καλλιτεχνικού Διαγωνισμού του Ελληνικού Πολιτιστικού Ομίλου Κυπρίων Ελλάδος (ΕΠΟΚ). Στους βραβευθέντες συγκαταλέγονται και οι δικοί μας: Η Αглаΐα Κωνσταντέλη-Φασουλοπούλου, έλαβε Αριστείο στην ποίηση με το

ποίημά της «Κάτω τα χέρια από την ειρήνη μου» και της απονεμήθηκε πιστοποιητικό εκτίμησης για τη σημαντική συμβολή της ως Εικαστικός για την εκπαίδευση των παιδιών. Η κόρη της, Γεωργία Φασουλοπούλου του Αθα-

νασίου, έλαβε Αριστείο για το διήγημά της «Το κουτί των Αναμνήσεων» και ο γιός της Παναγιώτης Φασουλόπουλος του Αθανασίου έλαβε το Α΄ Βραβείο για το ζωγραφικό του έργο για την Κύπρο. Η Αναστασία Σκαφιδά του Γεωργίου και η Μαρίνα Περδίκη του Χρήστου βραβεύθηκαν με Α΄ Έπαινο εκπροσωπώντας το Δημοτικό Σχολείο Καστορείου στον Μαθητικό Λογοτεχνικό και Καλλιτεχνικό Διαγωνισμό του ΕΠΟΚ (Ελληνικό Πολιτιστικό Όμιλο Κυπρίων Ελλάδος) με θέμα «50 χρόνια κατοχής στην Κύπρο». **Κ.Α.**

Μεγάλοι δρομικοί και αθλητικοί αγώνες στον Δήμο Σπάρτης

Στις 28 και 29 Σεπτεμβρίου 2024 πραγματοποιήθηκε ο 42ος αγώνας «ΣΠΑΡ-ΤΑΘΛΟΝ» με τη συμμετοχή 368 αθλητών και αθλητριών από 55 χώρες, από τον ιερό βράχο της Ακροπόλεως Αθηνών στο άγαλμα του Λεωνίδα στο Στάδιο Σπάρτης, απόσταση 245.3 χλμ. Πρώτος από τους άνδρες τερμάτισε για τέταρτη συνεχόμενη χρονιά σε χρόνο 20:18:44 ώρες ο Έλληνας Φώτης Ζησιμόπουλος. Από τις γυναίκες τερμάτισε πρώτη η Φιλανδή Νόρα Χονκάλα. Όπως κάθε χρόνο και φέτος οι συμπατριώτες μας Γιάννης Αρφάνης, Ντίνος Λαγανάς, Γεωργία και Γεώργιος Κακούνης, Κώστας Μιχαλόπουλος από Πελλάνα και Θάνος Ψυχόπαιδας με τον γιό του Αηγοσίλαο από Παρδάλι ήταν μεταξύ των 300 εθελοντών, που βοήθησαν στη διεξαγωγή του αγώνα, στους σταθμούς τροφοδοσίας και παροχής βοήθειας.

Στις 13 Οκτωβρίου 2024 ο Δήμος Σπάρτης σε συνεργασία με τους Σπαρτιάτες δρομείς και τη στήριξη της Περιφέρειας Πελοποννήσου και της ΕΑΣ ΣΕΓΑΣ Πελοποννήσου διοργάνωσαν τον 1ο Ημιμαραθώνιο αγώνα Σπάρτης σε άσφαλο 21 χλμ. και μικρότερο αγώνα 5 χλμ. με μεγάλη συμμετοχή δρομέων

Στις 26 και 27 Οκτωβρίου 2024 πραγματοποιήθηκε ο «10ος δρόμος των Αθανάτων», αγώνας υπεραποστάσεων 142 χλμ. Διέρχεται από τρεις πρωτεύουσες Νομών και περνά από τα αγάλματα κορυφαίων μορφών της ιστορίας μας. Η διαδρομή του αγώνα στην περιοχή μας ακολουθεί τον δρόμο Λογκανικός - Σπάρτη και διέρχεται από τα χωριά μας.

Ακολούθησε ο 8ος «Αυθεντικός Φειδιππίδειος Δρόμος» που διεξήχθη από 21 έως τις 25 Νοεμβρίου 2024 καλύπτοντας τη διαδρομή Αθήνα - Σπάρτη και επιστροφή 490 χλμ. στην Αθήνα. Συμμετείχαν 60 δρομείς εκ των οποίων οι 24 Έλληνες και τερμάτισαν συνολικά 23. Από τους άντρες τερμάτισε πρώτος ο Ρώσος Ivan Zaborsky και από τις γυναίκες η Ρωσίδα Irina Mesanova. **E.B.**

Καλή διαβίωση γατών και σκύλων:

Το Συμβούλιο προετοιμάζει το έδαφος για το πρώτο νομοθέτημα σε επίπεδο ΕΕ

Σύμφωνα με τα στατιστικά στοιχεία, υπάρχουν περίπου ενάμισι εκατομμύριο σκύλοι και γάτες στα ελληνικά νοικοκυριά, και σε ευρωπαϊκό επίπεδο υπολογίζονται σε σχεδόν 125 εκατομμύρια. Η σχέση μεταξύ ανθρώπων και τετράποδων έχει μια μακρά ιστορία πίσω της. Εκεί που τα ζώα ήταν κάποτε μια πρακτική ανάγκη, για πολλούς σήμερα είναι πλήρη μέλη της οικογένειας που αυξάνουν την ψυχολογική ευημερία των ιδιοκτητών τους. Τακτικός κτηνιατρικός έλεγχος και εμβολιασμός, τοποθέτηση μικροτσιπ, χορήγηση βιβλιάρχου υγείας ή διαβατήριου ζώων συντροφιάς έχει γίνει αυτονόμο για τους περισσότερους ιδιοκτήτες.

Η ζήτηση για σκύλους και γάτες έχει αυξηθεί σημαντικά τα τελευταία χρόνια, οδηγώντας σε αύξηση του εμπορίου και των διαδικτυακών πωλήσεων. Ωστόσο, τα πρότυπα καλής μεταχείρισης των ζώων για τους επαγγελματίες που εκτρέφουν, διατηρούν και πωλούν σκύλους και γάτες διαφέρουν πολύ μεταξύ των κρατών-μελών και υπάρχουν εκτεταμένες ενδείξεις για πρακτικές και καταχρήσεις καθώς και στοιχεία για αυξανόμενο παράνομο εμπόριο σκύλων και γατών. Μολονότι υπάρχουν κανόνες και πρότυπα για την εκτροφή και εκμετάλλευση παραγωγικών ζώων σε επίπεδο ΕΕ, είναι ελάχιστη η νομοθεσία που καλύπτει την ευημερία των κατοικίδιων ζώων, τα οποία πολύ συχνά γίνονται θύματα εγκατάλειψης, αμέλειας και κακοποίησης και οι νομοθέτες αναγνωρίζουν ότι όπου υπάρχει νομοθεσία, η επιβολή είναι συχνά ανεπαρκής.

Ο τρόπος με τον οποίο προστατεύονται τα ζώα συντροφιάς εξαρτάται κατά κύριο λόγο από την εθνική νομοθεσία. Οι πολιτισμικές διαφορές στην εκτίμηση των ζώων γενικά και των γατών και των σκύλων ειδικότερα, είναι σημαντικές. Ορισμένες χώρες βλέπουν τις γάτες και τους σκύλους ως μέρος της οικογένειας, ενώ σε άλλες η φροντίδα τους είναι ελάχιστη, οδηγώντας

συχνά ακόμα και σε εγκατάλειψή τους. Τοπικές πρακτικές, όπως ο εγκλωβισμός γατών και η κακομεταχείριση σκύλων από τους ιδιοκτήτες τους μέσω σωματικής κακοποίησης, έλλειψης κοινωνικοποίησης, ανεπαρκούς άσκησης ή εκπαίδευσης μέσω τιμωρίας, θα συνεχιστούν, εκτός εάν υπάρχει ένα πλήρως εναρμονισμένο πλαίσιο. Επιπλέον, οι γάτες και οι σκύλοι δεν προστατεύονται, όταν μετακινούνται ή διακινούνται στην Ευρώπη. Αν και υπάρχουν κανόνες για τη μεταφορά αγροτικών ζώων, δεν υπάρχουν για τη μεταφορά γατών και σκύλων και αυτό έρχεται σε πλήρη αντίθεση με την άθηση του διαδικτυακού εμπορίου, που οδηγεί στη διασυννοριακή μεταφορά των ζώων αυτών. Το ίδιο ισχύει για τα πρότυπα καλής διαβίωσης στα εκτροφεία γατών και σκύλων. Αυτό έχει τεράστιο αντίκτυπο στα ζώα, καθώς και στους αγοραστές των κατοικίδιων, που γεννιούνται σε άλλο κράτος-μέλος. Οι κακές πρακτικές αναπαραγωγής οδηγούν σε άρρωστα ζώα τόσο σωματικά όσο και σε θέματα συμπεριφοράς. Ειδικότερα, η εκτροφή γατών και σκύλων για μια συγκεκριμένη «εμφάνιση» ανθίζει και συνήθως δεν καλύπτεται από τη νομοθεσία ή όπου υπάρχει δεν εφαρμόζεται.

Τώρα όμως έχει καλά νέα για τις γάτες και τους σκύλους. Επιτέλους θα προστατεύονται από τη νομοθεσία της ΕΕ. Τον Δεκέμβριο του 2023, παρουσιάστηκε η πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με την ευημερία και την ιχνηλασιμότητα σκύλων και γατών και η τελική έκδοση του κανονισμού θα είναι διαθέσιμη, όταν το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο καταλήξει σε συμφωνία για τη θέση του. Η πρόταση θα καθιερώσει πρότυπα της ΕΕ σχετικά με την αναπαραγωγή, τη στέγαση και το χειρισμό τους στα εκτροφεία, καταστήματα κατοικίδιων ζώων και καταφύγια, καθώς και κατά τη μεταφορά.

Τα βασικά σημεία της πρότασης είναι:

Αναπαραγωγή: Θα υπάρχει μια ελάχιστη ηλικία για την αναπαραγωγή και ένας περιορισμός στους αναπαραγωγικούς ρυθμούς.

Εγκαταστάσεις εκτροφής: Η πρόταση εισάγει αυστηρούς κανόνες καλής μεταχείρισης των ζώων για να λάβουν τα εκτροφεία, την έγκριση και την εγγραφή.

Στέγαση: Πρέπει να υπάρχει μεγαλύτερη ελευθερία κινήσεων σε περιβάλλον χωρίς κλουβιά, με περισσότερο χώρο για δραστηριότητες και πρόσβαση σε εξωτερικούς και εσωτερικούς χώρους.

Ταυτοποίηση κατοικίδιων ζώων και εθνικές βάσεις δεδομένων: Όλες οι γάτες και οι σκύλοι θα πρέπει να είναι αναγνωρισμένοι μέσω ηλεκτρονικών τσιπς και να καταχωρούνται σε εθνική τράπεζα δεδομένων προτού διατεθούν στην αγορά ή προμηθευθούν.

Διαδικτυακές πωλήσεις: Οι προμηθευτές θα πρέπει να παρέχουν πληροφορίες σχετικά με την ταυτότητα και εγγραφή σκύλων και γατών μέσω ιστότοπου συνδεδεμένου με εθνικές βάσεις δεδομένων. Αυτό θα επιτρέψει στους αγοραστές να επαληθεύσουν τη γνησιότητα της αγοράς τους.

Είσοδος στην ΕΕ: Η πρόταση διευκρινίζει ότι οι συνθήκες διαβίωσης για τα κατοικίδια που εισέρχονται στην ΕΕ για να διατεθούν στην αγορά, πρέπει να είναι ισοδύναμες με εκείνες που έχουν καθοριστεί από την πρόταση.

Η πρόταση αντιπροσωπεύει ένα σημαντικό ορόσημο, καθώς θα είναι η πρώτη φορά που θεσπίζονται τόσο ολοκληρωμένα πρότυπα σε επίπεδο ΕΕ. Επιπλέον, η πρόταση θα ενισχύσει τα υφιστάμενα μέτρα και θα βελτιώσει την ιχνηλασιμότητα των σκύλων και των γατών που διανέμονται εντός της ΕΕ και θα συμβάλει στον αγώνα κατά της παράνομης διακίνησης.

***

Εδώ και δεκαετίες υπήρχε μία μη ικανοποιητική κατάσταση στην Ελλάδα με τους νόμους για την

καλή διαβίωση των ζώων συχνά να παραμένουν ανεφάρμοστοι ή να αγνοούνται από τις τοπικές και αστυνομικές αρχές. Για πολλά δημοτικά συμβούλια έλειπαν επαρκείς οικονομικοί πόροι για την εκπλήρωση των νομικών τους υποχρεώσεων για παροχή καταφυγίων ζώων. Όμως, με τον νόμο 4830 του 2021 "Νέο Πλαίσιο για την ευζωία των ζώων συντροφιάς (πρόγραμμα Άργος)" οι ελληνικοί κανονισμοί προστασίας για σκύλους και γάτες έχουν γίνει από τους αυστηρότερους στην ΕΕ, ιδίως όσον αφορά την τιμωρία για παραβιάσεις. Σύμφωνα με τον νέο νόμο οι ιδιοκτήτες είναι πλέον υποχρεωμένοι νομικά να καταχωρούν τα κατοικίδια τους, όπως και οι δήμοι τα αδέσποτα στην περιοχή τους, ώστε όλα τα ζώα να καταγράφονται μέσω ηλεκτρονικού βιβλιαρίου υγείας και οι ιδιοκτήτες υποχρεώνονται επίσης εκτός από ορισμένες εξαιρέσεις να στείρουν τα κατοικίδια τους. Επιπλέον καταγράφονται και οι ταυτότητες των απόμων που έχουν καταδικαστεί για κακοποίηση ζώων, εμποδίζοντας τα άτομα αυτά να έχουν δικαίωμα κατοχής κατοικίδιου στο μέλλον. Ωστόσο, η πρόταση του Συμβουλίου είναι πιο εκτεταμένη από τις περισσότερες εθνικές διατάξεις των κρατών-μελών, που στο προσεχές θα συμπληρωθούν από τους νέους δεσμευτικούς κανόνες της ΕΕ. Όμως, δεν εμποδίζονται τα κράτη-μέλη να διατηρούν αυστηρότερους εθνικούς κανόνες που αποσκοπούν σε μία ακόμα μεγαλύτερη προστασία της καλής διαβίωσης των σκύλων και των γατών.

Μπορείτε να βρείτε περισσότερες πληροφορίες στις παρακάτω σελίδες στο Διαδίκτυο:

<https://www.consilium.europa.eu/el/press/press-releases/2024/06/26/welfare-of-cats-and-dogs-council-paves-the-way-for-first-ever-eu-wide-law/>

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/HTML/?uri=CELEX:52023PC0769>

34η Αμφικτιονία

Η 34η Αμφικτιονία Συλλόγων και Φορέων Εθελοντικής Αιμοδοσίας, η οποία έλαβε χώρα στη Σπάρτη από τις 18 έως τις 20 Οκτωβρίου 2024, στέφθηκε με απόλυτη επιτυχία και ξεπέρασε τις προσδοκίες τόσο στις συμμετοχές των αντιπροσωπειών όσο και σε ενθουσιασμό. Η Αμφικτιονία, τελέστηκε υπό την αιγίδα της Βουλής των Ελλήνων, της Περιφέρειας Πελοποννήσου, του Εθνικού Κέντρου Αιμοδοσίας (Ε.ΚΕ.Α.), και του Δήμου Σπάρτης και συγκέντρωσε εθελοντές, επιστήμονες και φορείς από όλη την Ελλάδα, οι οποίοι ένωσαν τις δυνάμεις τους για την προώθηση της αλληλεγγύης μέσω της εθελοντικής αιμοδοσίας.

Για πρώτη φορά η Τελετή Λήξης της 22ης Πανελληνίας Λαμπαδηδρομίας πραγματοποιήθηκε στη Σπάρτη. Οι Λαμπαδηδρόμοι, μεταφέροντας το συμβολικό μήνυμα της ζωής, συγκεντρώθηκαν στο Άγαλμα του Λεωνίδα και διασχίζοντας την πόλη κατέληξαν στην κεντρική πλατεία, όπου έτυχαν θερμής υποδοχής από τον Δήμαρχο Σπάρτης, κ. Μιχάλη Βακαλόπουλο.

Το συνέδριο πλαισιώθηκε από δύο σημαντικές παρουσιάσεις για την πολιτιστική και ιστορική σημασία της Σπάρτης. Ο κ. Παναγιώτης Κατσιβελας, Πρόεδρος του Ε.ΚΕ.Α., παρουσίασε την υγειονομική κατάσταση της Σπάρτης μετά την απελευθέρωση, ενώ ο καθηγητής Σπύρος Συρόπουλος μέσα από μία συγκλονιστική παρουσίαση ανέλυσε τη διαχρονική αξία της μάχης των Θερμοπυλών, συνδέοντας την ιστορία της Σπάρτης με την έννοια της προσφοράς και του εθελοντισμού.

Φέτος, η Αμφικτιονία ήταν αφιερωμένη στη μνήμη του αείμνηστου Dr. Μιχάλη Χρηστάκη, στενού συνεργάτη και φίλου της Π.Ο.Σ.Ε.Α., που σπύριξε με πάθος την εθελοντική αιμοδοσία. Για την προσφορά του μίλησαν ο Γενικός Γραμματέας της ΚΕΔΕ κ. Δημήτρης Καφαντάρης και ο Πρόεδρος της ΠΟΣΕΑ κ. Χρήστος Πρωτόπαπας. Την τιμητική διάκριση παρέλαβε η σύζυγός του κ. Αγγελική Μπουρμπούλη. Τιμή-

θηκαν επίσης 22 Σύλλογοι Εθελοντών Αιμοδοτών από τη Λακωνία και 4 ξεχωριστοί εθελοντές για την πολύτιμη συνεισφορά τους. Οι εισηγήσεις της Αμφικτιονίας κάλυψαν κρίσιμα θέματα, όπως οι πρακτικές προσέλκυσης νέων Εθελοντών Αιμοδοτών και η ανάγκη ενίσχυσης της εθελοντικής αιμοδοσίας στην Πελοπόννησο. Επίσης, παρουσιάστηκαν η νέα ευρωπαϊκή οδηγία για τις ουσίες ανθρώπινης προέλευσης (SoHO), η εθελοντική Δωρεά Μυελού των Οστών και η συμβολή της Βουλής στην προώθηση της εθελοντικής αιμοδοσίας.

Ιδιαίτερη αναφορά έγινε στη συνεργασία της Π.Ο.Σ.Ε.Α. με τον Ιατρικό Σύλλογο Αθηνών (ΙΣΑ) και τη δημιουργία του Ιατρικού Κοινωνικής Αποστολής και Αλληλεγγύης, συνεργασία η οποία ενισχύει την κοινωνική προσφορά μέσα από κοινές δράσεις. Εξίσου σημαντική και συγκινησιακή ήταν η παρουσίαση του Προέδρου της Ελληνικής Ομοσπονδίας Θαλασσαιμίας (ΕΟΘΑ), κ. Ανδρέα Λίβανου, ο οποίος περιέγραψε τις προκλήσεις που αντιμετωπίζουν οι πάσχοντες από θαλασσαιμία, εστιάζοντας στην καθημερινότητα και τις ανάγκες τους.

Η επιλογή της Σπάρτης ως τόπου διεξαγωγής της φετινής Αμφικτιονίας ανέδειξε τη στρατηγική επιδίωξη της Π.Ο.Σ.Ε.Α. να ενισχύσει την Εθελοντική Αιμοδοσία στην Πελοπόννησο, όπου η προσφορά παραμένει χαμηλή. Η ανταπόκριση των τοπικών φορέων και η ένταξη νέων Συλλόγων Εθελοντών Αιμοδοτών στην οικογένεια της ΠΟΣΕΑ καταδεικνύουν τα πρώτα θετικά αποτελέσματα αυτής της πρωτοβουλίας.

Η τελευταία ημέρα της Αμφικτιονίας ξεκίνησε με ενός λεπτού σιγή στη μνήμη του αείμνηστου Πέτρου Μιχαλάκη, μέλους του ΣΕΑ Ιτέας και επί σειρά ετών Μέλος της Ελεγκτικής Επιτροπής της Π.Ο.Σ.Ε.Α., που υπήρξε αφοσιωμένος Εθελοντής Αιμοδότης. Στη συνέχεια, οι Σύλλογοι-Μέλη της Ομοσπονδίας παρουσίασαν τις δράσεις και τις προκλήσεις που αντιμετωπίζουν, αναδεικνύοντας τις καινοτόμες πρακτικές που

εφαρμόζουν για την προσέλκυση νέων Αιμοδοτών και την ενίσχυση της κοινότητας.

Οι σύνεδροι Αμφικτιόνες κατέληξαν σε ένα σημαντικό ψήφισμα που αποτυπώνει τα συμπεράσματα και τις προτάσεις της 34ης Αμφικτιονίας. Η Αμφικτιονία έκλεισε με την ανακοίνωση ότι η 35η Αμφικτιονία Συλλόγων και Φορέων Εθελοντικής Αιμοδοσίας θα πραγματοποιηθεί το 2025 στην Εάνθη, μια πόλη με ιστορία στη φιλοξενία κοινωνικών εκδηλώσεων. Η επιλογή αυτή, που συμπιπτει με τα 50 χρόνια από την ίδρυση του τοπικού Συλλόγου-Μέλους, ενισχύει το πνεύμα της αλληλεγγύης και της δέσμευσης της Π.Ο.Σ.Ε.Α. για την προώθηση της Εθελοντικής Μη Αμειβόμενης Αιμοδοσίας με κοινό στόχο την αυτάρκεια αίματος στη χώρα μας.

Τιμήθηκαν επίσης 22 Σύλλογοι Εθελοντών Αιμοδοτών από τη Λακωνία. Ένας από αυτούς ο

Σύλλογος Εθελοντών Αιμοδοτών Καστορείου, που λειτουργεί αδιάλειπτος από το 1996. (28 χρόνια προσφοράς). Ως μια πραγματική «Γιορτή Ζωής», περιγράφει ο Μπάμπης Μπασκουρέλος, υπεύθυνος της Τράπεζας Αίματος Καστορείου, την Ημέρα της Αιμοδοσίας. Η προσπάθεια έχει βρει συνολική ανταπόκριση, από όλους τους συντοπίτες μας, με τις νεότερες ηλικίες να είναι ιδιαίτερα δεκτικές σε αυτές τις πρωτοβουλίες. Ιδιαίτερος ενεργός είναι και οι μετανάστες με τους οποίους συναπαρτιζόμαστε μια Κοινότητα. Αλλά και επισκέπτες του Καστορείου, συμμετέχουν κάθε φορά.

Στην Αμφικτιονία τιμήθηκαν και 4 ξεχωριστοί εθελοντές των Βόρειων Δήμων για την πολύτιμη συνεισφορά τους. Είναι η τετραμελής οικογένεια του Νίκου Βουνάση από τη Βορδόνια.(Νίκος, Έλλη και τα αγόρια τους Κώστας και Δημήτρης). **Β. Κ.**

Συντήρηση του παλαιού Δημοτικού Σχολείου στο Καστρί και της εκκλησίας της Παναγίτσας στον Λουκά του Κάρδαρη

Πρόσφατα, στο σχολικό κτήριο Νέας Λιβεράς, η κ. Ελένη Κάτσιου, με τη σύμφωνη γνώμη και έγκριση του Δήμου Σπάρτης, ανέλαβε την αντικατάσταση όλων των ξύλινων κουφωμάτων με αλουμινίου. Η δωρεά ανήλθε στα 7.500 ευρώ εις μνήμη του μακαριστού ιερέως Δημητρίου Πανούλη, της πρεσβυτέρας Παρασκευής και του υιού τους Γεωργίου. Τα ξύλινα κουφώματα ήταν τελείως φθαρμένα και αδύναμα να προστατεύσουν τις δύο μεγάλες αίθουσες.

Το Δημοτικό Σχολείο Νέας Λιβεράς καταργήθηκε με το Π. Δ. 331/13-8-1986 (Φ.Ε.Κ.144/23-9-86 τ. Α). Τελευταίος δάσκαλος υπηρέτησε ο Αθανάσιος Κωσοπούλιας από το Βασιλάκιο Σπάρτης. (1981-1982 και 1982-1983). Όλο το υλικό και το Αρχείο του Σχολείου παραδόθηκε στην προϊστάμενη του Δημοτικού Σχολείου Καστορείου. Μετά από χρόνια, το Σχολείο στέγασε για μεγάλο χρονικό διάστημα τα μουσειακά εκθέματα Φυσικής Ιστορίας του αείμνηστου καθηγητή Παναγιώτη Μπελίτσου –ανεκτίμητη η πολιτιστική προσφορά του. Σήμερα, χρησιμοποιείται για πολιτιστικές και κοινωνικές εκδηλώσεις των κατοίκων της περιοχής.

Αρχές του Καλοκαιριού, στο παλαιό εκκλησάκι της Παναγίτσας στον Κάρδαρη, πραγματοποιήθηκαν αρμολόγημα στα πεζούλια του περιβάλλοντος χώρου και αφαίρεση των παλαιών επιχρισμάτων της εξωτερικής τοιχοποιίας του Ναού, προκειμένου να γίνει εκ νέου αρμολόγημα. Όλες οι εργασίες έγιναν με την έγκριση και την καθοδήγηση της Αρχαιολογικής Υπηρεσίας Σπάρτης. Το κόστος των εργασιών ανήλθε στο ποσό των 1.000 ευρώ, τα οποία διέθεσε και σ' αυτήν την περίπτωση η κ. Ελένη Κάτσιου.

Ευχαριστούμε πολύ την Ελένη και ευχόμαστε ο Θεός να αναπαύει τους οικείους της. **Ε.Β.**

28η Οκτωβρίου 1940 - 12η Οκτωβρίου 1944

Τα ξημερώματα της 28ης Οκτωβρίου του 1940 η Ελλάδα μπήκε στο Β' Παγκόσμιο πόλεμο, μετά το τηλεσίγραφο που επέδωσε ο Ιταλός πρέσβης Εμμανουέλε Γκράτσι στον Έλληνα πρωθυπουργό Ιωάννη Μεταξά. Με το τηλεσίγραφο αυτό ζητούσαν από την Ελλάδα να εκχωρήσει κυρίαρχα δικαιώματά της στην Ιταλία του Μουσολίνι, συμμάχου του Αδόλφου Χίτλερ και της ναζιστικής Γερμανίας. Ο ελληνικός στρατός απάντησε με γενναϊότητα στην εισβολή των ιταλικών στρατευμάτων και στην επίθεση και οι Έλληνες στρατιώτες ξεκίνησαν με ενθουσιασμό για το μέτωπο.

Ξεκινά έτσι ο ελληνο-ιταλικός πόλεμος, μέρος του Δευτέρου Παγκοσμίου Πολέμου, που ήδη είχε ξεκινήσει από τον Σεπτέμβριο του 1939. Η ηρωικότητα αντίδραση και εν τέλει η επικράτηση των Ελλήνων απέναντι στον ισχυρό αντίπαλό τους θα μείνει στην Ιστορία ως το «Έπος του '40». Η Φασιστική Ιταλία ηττήθηκε και οπισθοχώρησε, υπό την πίεση του ελληνικού στρατού, στο εσωτερικό της Αλβανίας. Ακολούθησε, τον Απρίλιο του 1941, η γερμανική εισβολή. Μέχρι τα τέλη Μαΐου του 1941 οι Γερμανοί είχαν υποτάξει το σύνολο της χώρας. Οι ίδιοι διατήρησαν υπό τον έλεγχό τους τις σημαντικότερες στρατηγικά περιοχές της Ελλάδας, μεταξύ των οποίων την Αθήνα και τη Θεσσαλονίκη, ενώ η υπόλοιπη χώρα μοιράστηκε σε ζώνες ελέγχου των συμμαχικών χωρών της Γερμανίας, της Ιταλίας και της Βουλγαρίας. Παράλληλα τοποθετήθηκε στην Ελλάδα κατοχική κυβέρνηση, που συγκροτήθηκε από Έλληνες συνεργάτες των Γερμανών.

Η Κατοχή επέφερε τεράστια δεινά στον ελληνικό λαό και προκάλεσε ανυπολόγιστες καταστροφές. Οι ανθρώπινες απώλειες της Ελλάδας, κατά τη διάρκεια του Δευτέρου Παγκοσμίου Πολέμου, υπολογίζονται μεταξύ 300.000 και 770.000 αμάχων και 20.000 έως 35.000 στρατιωτών. Ανυπο-

λόγιστες υπήρξαν και οι υλικές καταστροφές, που οδήγησαν σε πλήρη κατάρρευση της ελληνικής οικονομίας. Την ίδια στιγμή αναπτύχθηκε η ελληνική αντίσταση μέσα από αντιστασιακές ομάδες που πραγματοποίησαν επιχειρήσεις κατά των δυνάμεων κατοχής και των ταγμάτων ασφαλείας, ενώ παράλληλα ανέπτυξαν δίκτυο κατασκόπων. Από τα τέλη του 1943 άρχισαν να συγκρούονται μεταξύ τους. Όταν η Ελλάδα απελευθερώθηκε, τον Οκτώβριο του 1944, υπήρχε κλίμα ακραίας πολιτικής πόλωσης που σύντομα οδήγησε στο ξέσπασμα του εμφυλίου.

Στις 12 Οκτωβρίου 1944 απελευθερώθηκε η Αθήνα από τους Ναζί.

«Ο βασανισμένος λαός δεν πιστεύει στα μάτια του. Το θαύμα είναι μεγάλο και η χαρά μεγαλύτερη. Ο κόσμος ξεχύνεται στους δρόμους, η συγκίνηση πλημμυρίζει τα στήθη και η πρωτεύουσα δονείται ολόκληρη από ενθουσιασμό. Οι τελευταίοι φεύγουν. Τι ειρωνεία. Φεύγουν κάτω από τις αψίδες που είναι στολισμένες με τις σημαίες των οχιτών τους. Οι κακόμοιροι Γερμανοί. Ξέρουν άραγε τι τους περιμένει παραέξω; Τους περιμένουν οι αντάρτες, τα τμημένα μας παλικάρια με το χαμόγελο στα χείλη, με το τουφέκι στα χέρια και με την εκδίκηση στην καρδιά». Το παραπάνω απόσπασμα που επέχει σήμερα θέση ιστορικού ντοκουμέντου ανήκει σε ένα 11λεπτο βίντεο «Επικαίρων», το οποίο δημιούργησε ο Φιλοποίμην Φίνος βάζοντας στη σειρά σπαράγματα εικόνων από τις τελευταίες ώρες των Γερμανών κατακτητών στην Αθήνα τον Οκτώβριο του 1944. Ο ιδρυτής της Φίνος Φιλμ ήταν παρών σε μια από τις πιο καθοριστικές στιγμές για την ιστορία και τη μοίρα της πρωτεύουσας. Φιλοπεριέργος, θαρραλέος και το δίχως άλλο διορατικός, ο 36χρονος τότε κινηματογραφιστής, στον οποίο οφείλουμε και μεγάλο μέρος των σωζόμενων ντοκουμέντων από το αλβανικό μέτωπο, κατέγραψε

με την κάμερά του το πανηγυρικό πέρασμα μιας πόλης από το σκοτάδι και την καταστροφή στον ενθουσιασμό, τη χαρά και την ελπίδα. Οι Γερμανοί που είχαν απομείνει στην Αθήνα, συγκεντρώθηκαν στο μνημείο του Άγνωστου Στρατιώτη. Εκεί σε μια πρόχειρη και βιαστική τελετή ο επικεφαλής των κατοχικών γερμανικών στρατευμάτων στρατηγός Χέλμουτ Φέλμι, συνοδευόμενος από τον κατοχικό δήμαρχο Αθηναίων Άγγελο Γεωργάτο, κατέθεσε στεφάνι, ενώ ένας Γερμανός στρατιώτης κατέβασε τη οβίαστικα από την Ακρόπολη - τη σκηνή αυτή κατέγραψε επίσης ο Φίνος.

Οι ασπρόμαυρες εικόνες από το παλλαϊκό πανηγύρι που ξεκίνησε νωρίς το πρωί της 12ης Οκτωβρίου 1944 παραμένουν έως σήμερα ο αδιάψευστος μάρτυρας της σημασίας που είχε η συγκεκριμένη ημέρα για την Αθήνα και τους κατοίκους της.

Η απελευθέρωση της πόλης. Μια ημέρα συγκλονιστική για τους πολίτες της, που έζησαν κάτω από το ασφυκτικό καθεστώς της Κατοχής και θρήνησαν στο διάστημα των τρισήμισι ετών περισσότερους από 40.000 νεκρούς μόνο από τον λιμό και την κακουχία. Είναι δε εντυπωσιακό -αν όχι δείγμα αγνωμοσύνης και απαξίας της Ιστορίας- το γεγονός ότι η Αθήνα συμπλήρωσε 80 χρόνια από την πιο κομβική ίσως ημέρα της νεότερης ιστορίας της, χωρίς για μία ακόμα φορά να το αντιλαμβάνεται. Γιόρτασε μια ημέρα ελευθερίας... χωρίς να τη γιορτάσει.

Όμως γιατί γιορτάζουμε τον πόλεμο και όχι την ειρήνη; Τι έφταιξε και η 12η Οκτωβρίου καταδικάστηκε στη λησμονιά και ζει εδώ και οκτώ δεκαετίες στη σκιά της εθνικής επετείου της 28ης Οκτωβρίου;

«Ο εορτασμός της 28ης Οκτωβρίου είχε ξεκινήσει στην Αθήνα ήδη από τον πρώτο χρόνο του πολέμου» εξηγεί ο ομότιμος καθηγητής Νεότερης Ιστορίας του Πανεπιστημίου Αθηνών Αντώνης Λιάκος. «Οι εκδηλώσεις μνήμης

και τιμές για την απώθηση των Ιταλών, που ήταν μαζικές, είχαν καθιερωθεί από το ΕΑΜ, τον ΕΛΑΣ και τις αντιστασιακές οργανώσεις, οι οποίες, όπως μπορεί κανείς να αντιληφθεί, καταδιώκονταν γι' αυτές τους τις κινήσεις από τους Γερμανούς». Ναι, ήταν το δίχως άλλο γενναίο αλλά και ευφυές ένας λαός που από τον Απρίλιο του 1941 είχε κατακτηθεί από τους Ναζί να θυμάται και να γιορτάζει τη θριαμβική απόκρουση που πέτυχε επί των Ιταλών το 1940, να ανακαλεί τους λόγους που αντιστάθηκε και συνέχιζε να αντιστέκεται, να τονώνει το φρόνημα και να ανατροφοδοτεί την πίστη του για την ελευθερία. Μάλιστα έως το 1944 και τον πρώτο επίσημο εορτασμό της 28ης Οκτωβρίου στην ελεύθερη πια Αθήνα με πρωθυπουργό της κυβέρνησης εθνικής ενότητας τον Γεώργιο Παπανδρέου το αφήγημα της επετείου ήταν ενιαίο - αντλούσε και αναφερόταν δηλαδή τόσο στον πόλεμο του αλβανικού μετώπου όσο και στην κατοπινή δράση της Αντίστασης κατά των Γερμανών. Με άλλα λόγια, οι δύο επέτειοι, της έναρξης και του τέλους του πολέμου, ήταν για εκείνη τουλάχιστον τη χρονιά ταυτισμένες.

Η πρόθεση για την αποδόμηση της κοινής αναφοράς της επετείου έγινε σαφής από τον Οκτώβριο του 1945. Έκτοτε ο εορτασμός της 28ης Οκτωβρίου ξεκίνησε να ταυτίζεται ολοένα και περισσότερο και τελικά αποκλειστικά με τον νικηφόρο πόλεμο των Ελλήνων κατά των Ιταλών. Προφανής αιτία ήταν τα Δεκεμβριανά. Ο κ. Λιάκος λέει πως η επέτειος της απελευθέρωσης της Αθήνας από τους Γερμανούς στην πραγματικότητα υποβαθμίστηκε και υποσκελίστηκε ακριβώς λόγω της εμφύλιας σύγκρουσης των Αθηνών που ακολούθησε μόλις 52 ημέρες αργότερα, στις 3 Δεκεμβρίου, και η οποία καταγράφηκε ως η αφορμή, που οδήγησε τελικά στον εμφύλιο πόλεμο. Από τη νίκη κατά των Ναζί, τη συλλογική ανάταση και την ομοψυχία η χώρα βυθίστηκε

στον αλληλοσπαραγμό. Σε κάθε περίπτωση ο ομότιμος καθηγητής του Πανεπιστημίου Αθηνών επισημαίνει ότι ποτέ δεν είναι αργά για να επαναποθετηθούμε απέναντι σε μια ημέρα-ορόσημο για την εθνική μας υπόσταση. Την ίδια γνώμη συμμερίζεται και ο Μενέλαος Χαραλαμπίδης, ιστορικός, μελετητής της περιόδου της Κατοχής. Βέβαια ο κ. Χαραλαμπίδης επισημαίνει ότι πριν από την επαναποθέτησή μας απέναντι σε μια ιστορική επέτειο θα πρέπει προηγουμένως να αποκτήσουμε γνώση της. Πράγμα από το οποίο μάλλον απέχουμε ακόμη σημαντικά, αν λάβει κανείς υπόψη την εύστοχη παρατήρηση του συγγραφέα πως σε ολόκληρη την πόλη των Αθηνών δεν υπάρχει ούτε ένας δρόμος ούτε ένα στενό ούτε καν ένα αδιέξοδο το οποίο να σκέφτηκε κανείς να ονοματίσει σε ανάμνηση της 12ης Οκτωβρίου, αλλά ούτε και οι ανάλογες αναφορές στα σχολικά βιβλία. Ακόμα και το μνημείο-γλυπτό που φιλοτέχνησε ο Θανάσης Απάρτης και βρίσκεται επί της οδού Μέρλιν 6, εκεί δηλαδή όπου βρισκόταν το εν Αθήναις κολαστήριο της Γκεστάπο, παραμένει άγνωστο για πολλούς πολίτες. Δεν έχουμε φτιάξει ούτε ένα μνημείο σαν αυτά που συναντά κανείς σε κάθε ευρωπαϊκή πόλη για τους 45.000 νεκρούς, αυτούς που πέθαναν από πείνα την περίοδο της γερμανικής κατοχής. Οι Αθηναίοι ξεχύθηκαν στους δρόμους της πρωτεύουσας για να γιορτάσουν τον διωγμό των Γερμανών και την απελευθέρωση στις 12 Οκτωβρίου 1944. Για τριάντισι χρόνια βρισκόταν κάτω από το ασφυκτικό καθεστώς Κατοχής και θρήνησαν στο διάστημα αυτό περισσότερους από 40.000 νεκρούς, μόνο από τον λιμό και την κακουχία.

Το 2013 ο κ. Χαραλαμπίδης ξεκίνησε μια φιλόδοξη προσπάθεια να πάρει τους Αθηναίους από το χέρι και να τους γνωρίσει με την ιστορία τους. Μέσα από ιστορικούς περιπάτους και ξεναγήσεις, διοργάνωση εκθέσεων και συλλογή μαρτυριών από αν-

θρώπους που έζησαν την περίοδο της Κατοχής, τα οποία τέθηκαν κάτω από την ομπρέλα του εγχειρήματος «Ελεύθερη Αθήνα 1944», ο δραστήριος ιστορικός δημιούργησε ένα, όπως ο ίδιος το περιγράφει, φεστιβάλ δημόσιας ιστορίας. Κατά τη γνώμη του αυτό είναι που θα ενημερώσει, θα ευαισθητοποιήσει και θα αφυπνίσει τους πολίτες αναφορικά και με την επέτειο της 12ης Οκτωβρίου. «Δεν είναι μόνο θέμα θεσμών ή μόνο θέμα δημάρχου» σημειώνει. «Το ζήτημα είναι να συμμετέχουν μαζικά οι πολίτες σε δράσεις μνήμης, όπως δηλαδή σχεδόν σε όλες τις ευρωπαϊκές πόλεις. Είναι κάτι που το οφείλουμε όλοι μας στους παπούδες και στις γιαγιάδες μας» τονίζει. Τον Αύγουστο του 2019 το Παρίσι γιόρτασε την 75η επέτειο της απελευθέρωσής του με τα εγκαίνια του Μουσείου της Απελευθέρωσης, το οποίο δημιουργήθηκε με πρωτοβουλία της δημάρχου της πόλης Αν Χιντάλγκο, κόστισε 20 εκατ. ευρώ και βρήκε περίοπτη θέση ανάμεσα στα άλλα εμβληματικά τοπίσματα της πόλης. Η διευθύντρια του Μουσείου είχε τονίσει μάλιστα επ' ευκαιρία της έναρξης λειτουργίας του πως η ύπαρξη ενός ζωντανού μνημείου για τη γαλλική εθνική αντίσταση ήταν παραπάνω από απαραίτητη, προκειμένου να διατηρεί άσβεστη και επίκαιρη την ιστορική μνήμη. Στις 4 Σεπτεμβρίου της ίδιας χρονιάς οι Βρυξέλλες γιόρτασαν με εφάμιλλα εμφαντικό τρόπο την επέτειο της απελευθέρωσής τους, αναβιώνοντας την πορεία ελευθερίας των συμμαχικών στρατευμάτων από τη Γαλλία προς τη βελγική πρωτεύουσα.

Πρόκειται για δύο από τα δεκάδες παραδείγματα πόλεων που όχι μόνο θυμούνται αλλά τιμούν το παρελθόν τους. Η Αθήνα, όπως και η Θεσσαλονίκη που απελευθερώθηκε στις 30 Οκτωβρίου του 1944, αποτελούν την εξαίρεση. Η ανάμνηση της περιόδου 1940-1944 με εστίαση μόνο στην αρχή του πολέμου, δηλαδή στο αλβανικό έπος, ήταν μια βολική –αλλά όχι ιστορικά δίκαιη– μέση οδός,

Το εφετινό πρόγραμμα των εορταστικών εκδηλώσεων, το οποίο συνδέεται και με την 50ή επέτειο από την αποκατάσταση της δημοκρατίας, πέρα από τις εθιμοτυπικές εκδηλώσεις στον λόφο της Ακρόπολης και την κατάθεση στεφάνων στο μνημείο του Άγνωστου Στρατιώτη, ήταν πιο εξωστρεφές. Παράδειγμα είναι η δημιουργία ενός περιπάτου με τίτλο «Όσοι δεν πρόλαβαν – Διαδρομή Μνήμης 1940-1944» στο Γ' Νεκροταφείο Αθηνών, τον τόπο δηλαδή μαζικής ταφής χιλιάδων πολιτών στην περίοδο της Κατοχής. «Πιστεύω ότι η πόλη πρέπει κάθε χρόνο να τιμά και να θυμάται την επέτειο της απελευθέρωσής της» τόνισε ο δήμαρχος Αθηναίων σχολιάζοντας την εφετινή πρωτοβουλία. Για να αντέξει μια επέτειος στον χρόνο, δεν χρειάζεται απλώς να τη θεσπίσεις. Χρειάζεται να βρούμε τους τρόπους που θα κρατάμε ζωντανά τα μηνύματά της και να δείχνουμε πόσο επίκαιρα είναι στην Ελλάδα του σήμερα.

Ο Μενέλαος Χαραλαμπίδης γεννήθηκε το 1970 στην Αθήνα. Σπούδασε οικονομικά στο Πανεπιστήμιο Πειραιά και Ιστορία στο Πανεπιστήμιο Αθηνών. Η διδα-

κτορική του διατριβή δημοσιεύθηκε το 2012 με τίτλο Η εμπειρία της Κατοχής και της Αντίστασης στην Αθήνα. Από το 2013 ασχολείται συστηματικά με τη Δημόσια Ιστορία. Πραγματοποιεί ιστορικούς περιπάτους στο κέντρο της Αθήνας για την περίοδο της Κατοχής και των Δεκεμβριανών, με τη συμμετοχή εκατοντάδων πολιτών, καθώς και (από τον Δεκέμβριο του 2019) ιστορικούς περιπάτους με μικρά γκρουπ κάθε εβδομάδα στο πλαίσιο του Athens History Walks (λεπτομέρειες στο www.athenshistorywalks.com) Είναι ένας από τους σχεδιαστές του μεταπτυχιακού προγράμματος «Δημόσια Ιστορία» στο Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο, καθώς και ο εμπνευστής και επισημονικός υπεύθυνος των δράσεων με τίτλο «12 Οκτωβρίου 1944. Η Αθήνα Ελεύθερη», οι οποίες, υλοποιημένες από το 2015 ως το 2019, καθιέρωσαν τον μαζικό εορτασμό της απελευθέρωσης της Αθήνας από τους Γερμανούς και αποτέλεσαν μία από τις μεγαλύτερες εκδηλώσεις δημόσιας ιστορίας στην Ελλάδα (λεπτομέρειες στο www.freeathens44.org). (Πηγή: "Εκδόσεις Αλεξάνδρεια", 2023)

Προληπτική δωρεάν εξέταση μνήμης

Τη Δευτέρα, 30 Σεπτεμβρίου 2024, στην Αίθουσα Μπακί του Πολιτιστικού Κέντρου της Ενορίας Καστορείου-ΚΑΠΗ Καστορείου, το Κέντρο Κοινότητας του Δήμου Σπάρτης σε συνεργασία με το ΚΑΠΗ Σπάρτης, με αφορμή την Παγκόσμια Ημέρα Τρίτης Ηλικίας διοργάνωσαν δράση που περιλάμβανε δωρεάν εξέταση μνήμης στους κατοίκους της περιοχής μας. Λόγω της μεγάλης προσέλευσης συμπολιτών μας, η εξέταση συνεχίστηκε και την επόμενη ημέρα, 1η Οκτωβρίου 2024. Την εξέταση πραγματοποίησαν οι ψυχολόγοι κ.κ. Άννα Ντούκα και Άννα Καμπούρη. Η εξέταση αυτή πραγματοποιήθηκε σε τακτές ημερομηνίες και στο ΚΑΠΗ Σπάρτης καθώς και στα Παραρτήματα αυτού, Αράχωβας και Ξεροκαμπίου. Σκοπός της εξέτασης ήταν η πρόληψη και η έγκαιρη διάγνωση της άνοιας, ώστε να ληφθούν μέτρα και να δοθούν οδηγίες από τους ειδικούς για την αντιμετώπισή της. Στη διενέργεια των εξετάσεων παρέστη ο αρμόδιος Αντιδήμαρχος Κοινωνικής Πολιτικής, Παιδείας και Δ.Ε. Μυστρά κ. Φάνης Λάζαρης και ο εκπρόσωπος του ΚΑΠΗ ΚΑΣΤΟΡΕΙΟΥ κ. Μπάμπης Μπασκουρέλος, που βοήθησαν στη διαδικασία.

E.B.

4ο ΔΙΕΘΝΕΣ ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΣΠΑΡΤΗ

«Οικονομικό μοντέλο, νόμισμα και κληρονομικό δίκαιο στην αρχαία Σπάρτη»
Σπάρτη, 7 & 8 Σεπτεμβρίου 2024

Στις 7 και 8 Σεπτεμβρίου 2024 διοργανώθηκε από το Ινστιτούτο Σπάρτης Διεθνές Συνέδριο με θέμα το οικονομικό μοντέλο και τον τρόπο ζωής στην αρχαία Σπάρτη. Συνδιοργανωτές ήταν το Τμήμα Νομικής και Ψηφιακής Κοινωνίας του Πανεπιστημίου Unitelma Sapienza της Ρώμης, η Σχολή Επιστημών Ανθρώπινης Κίνησης και Ποιότητας Ζωής του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου, το Τμήμα Ξένων Γλωσσών, Διερμηνείας και Μετάφρασης του Ιονίου Πανεπιστημίου και το Τμήμα Διοίκησης Τουρισμού του Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής. Το Συνέδριο έγινε υπό την αιγίδα και με την ευγενική χρηματοδότηση του Υπουργείου Πολιτισμού και του Δήμου Σπάρτης. Οι εργασίες του έγιναν στη Σπάρτη, στο Αμφιθέατρο του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου.

Σκοπός του Συνεδρίου ήταν να αναδείξει τον τρόπο ζωής στην αρχαία Σπάρτη επικεντρώνοντας στην αξία του λιτού βίου και την αμφισβήτηση του καταναλωτισμού και της πολυτέλειας που διακρύπτει το οικονομικό σύστημα της αρχαίας Σπάρτης, για την εποχή μας, καθώς και την ευκαιρία που προσφέρει το Συνέδριο να γίνουν συγκριτικές επιστημονικές σχέσεις σε σχέση με τα οικονομικά προβλήματα της εποχής μας. Επίσης, η ανάδειξη όλων της έκτασης του Σπαρτιατικού μοντέλου από τη γεωργική δραστηριότητα της αρχαίας Σπάρτης, μέχρι τον λιτό βίο και την άρνηση στην χλιδή και στη διαφθορά που επιφέρει ο πλούτος, καθώς

και στο μοντέλο της Σπαρτιατικής κοινωνίας που οδήγησε την Σπαρτιάτισσα στην απόκτηση κληρονομικών δικαιωμάτων, πράγμα που την κατέστησε βασικό διαχειριστή των του οίκου της και την ανέδειξε στην ξεχωριστή γυναίκα που τιμάται διαχρονικά σε όλα τα βήθη και τα πλάτη της ιστορικής πραγματικότητας.

Ήταν εξαιρετικά εντυπωσιακή η συμμετοχή επιφανών επιστημόνων από την Ελλάδα και το Εξωτερικό, όπως οι καθηγητές Μιχάλης Σταθόπουλος, Ακαδημαϊκός, ομότιμος Καθηγητής της Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου της Αθήνας (ΕΚΠΑ), Paul

Anthony Cartledge, ομότιμος καθηγητής Ελληνικού Πολιτισμού στο Πανεπιστήμιο του Cambridge, Άγγελος Κώτιος, Καθηγητής Διεθνών και Ευρωπαϊκών Οικονομικών και Αναπτυξιακών Σχέσεων, Πρύτανης του Πανεπιστημίου Πειραιώς, Γεώργιος Κ. Μπήτρος, Ομότιμος Καθηγητής Πολιτικής Οικονομίας στο Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών, Καθ. David Phillips, Καθηγητής Ιστορίας στο Πανεπιστήμιο της Καλιφόρνιας στο Λος Άντζελες (UCLA), Rita Sassu, Καθηγήτρια Κλασικής Αρχαιολογίας, Τμήμα Νομικής και Ψηφιακής Κοινωνίας, Unitelma Sapienza University of Rome and Department of Classical Studies, Sapienza University of Rome, Paul Anthony Rahe, Καθηγητής Ιστορίας στο Hillsdale College, Michigan, Η.Π.Α, Timo-

thy Doran, Associate Professor in Cal State Los Angeles History Department, Emmanouil M.L. Economou, Ass Prof in History of Economic Institutions, University of Thessaly και πολλοί άλλοι.

Θα αφιερώσουμε μερικές γραμμές στον καθηγητή του Καίμπριτζ (Cambridge) Paul Anthony Cartledge. Σπουδαίος ερευνητής της Αθήνας και της Σπάρτης της κλασικής εποχής, μάλιστα χαρακτηρίζεται ως «Λακωνόφιλος». Έχει γράψει μεγάλο αριθμό βιβλίων και δημοσιεύσεων για την κλασική εποχή. Παρακάτω μερικά από τα βιβλία που έχει δημοσιεύσει για τη Σπάρτη:

- Agesilaos and the Crisis of Sparta (1987), The Johns Hopkins University Press. ISBN 9780801835056
- Spartan Reflections, a collection of essays new and revised (Duckworth, 2001), ISBN 0-7156-2966-2
- Sparta and Lakonia (2nd edn., Routledge and Kegan Paul, 2002).
- Hellenistic and Roman Sparta (rev. edn., Routledge, 2002), (with A. Spawforth).
- The Spartans: An Epic History (2nd edition, Pan Books, 2003). Published in the U.S. by The Overlook Press/Peter Mayer Publishers as The Spartans: The World of the Warrior-Heroes of Ancient Greece, from Utopia to Crisis and Collapse (2003) ISBN 1-58567-402-8.
- Helots and Their Masters in

Laconia and Messenia: Histories, Ideologies, Structures (Center for Hellenic Studies, 2004). ISBN 0-674-01223-2

• Thermopylae: The Battle That Changed the World (The Overlook Press, 2006). ISBN 1-58567-566-0

Στα ελληνικά κυκλοφορεί από τις εκδόσεις Ενάλιος το βιβλίο του «Το Μεγαλείο Της Σπάρτης - Σπαρτιατικοί Στοχασμοί» και από τις εκδόσεις Λιβάνης τα βιβλία «Οι Σπαρτιάτες» και «Θερμοπύλες». Στο Συνέδριο ανέπτυξε το θέμα «Γιατί πρέπει να ενδιαφερόμαστε για την αρχαία Σπάρτη και για τους Σπαρτιάτες». Στην ομιλία του αναφέρεται και στη μάχη των Θερμοπυλών την οποία θεωρεί σημαντική, όπως τη ναυμαχία της Σαλαμίνας καθώς και τη σημειολογία του «Μολών λαβέ» τα οποία περιγράφουν την αντίσταση στη μάχη μέχρι θανάτου για την υπεράσπιση του ελληνικού πολιτισμού σε οποιαδήποτε εισβολή. Επίσης, θίγει το θέμα της πολιτικής εκμετάλλευσης και κακοποίησης του όρου «Σπαρτιάτες» από αντιδημοκρατικά και φασιστικά στοιχεία. Όλες οι ομιλίες βρίσκονται στο youtube.

Συχαρητήρια στο Ινστιτούτο Σπάρτης, την πρόεδρό του κ. Αν. Κανελλοπούλου και όλο το Διοικητικό Συμβούλιο για τη σπουδαία δράση του με σκοπό την ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς της Σπάρτης, την πρόωπη πολιτιστικού τουρισμού και τη δημιουργία διεθνών συμμαχιών για την υποστήριξη της Σπάρτης.

Ε.Α.

<https://institutospartis.gr/gr/article/135177/4o-diethnes-sunedrio-gia-tin-spartia>
<https://www.classics.cam.ac.uk/directory/paul-cartledge>
<https://institutospartis-kathemiliti-tou-sunedriou-tou-septembriou-2024>

Θρησκευτικός τουρισμός μια πνευματική εμπειρία

Η ελληνική κοινωνία έχει μια πολύ στενή σύνδεση με την θρησκευτικότητα, την πίστη και αφοσίωση στον Θεό, διατηρώντας αναλλοίωτες τις αρχές της Ορθοδοξίας. Σε όλη την ελληνική επικράτεια μπορεί να βρει κανείς χιλιάδες βυζαντινές εκκλησίες, πληθώρα από εκκλησιάκια, μοναστήρια, μονές και τόπους για ιερό προσκύνημα, τα οποία προκαλούν δέος και έντονο συναίσθημα βαθιάς ευλάβειας και ψυχικής ανάτασης.

Την Τρίτη 22 Οκτωβρίου, η ενορία μας με επικεφαλής τον πατέρα Νεκτάριο, πραγματοποίησε προσκυνηματική εκδρομή στην Ιερά Μονή Οσίου Λουκά. Το σπουδαίο αυτό βυζαντινό μνημείο του 11ου αιώνα βρίσκεται σε γραφική πλαγιά του όρους Στείρι, κοντά στην αρχαία Στείριδα. Ο π. Νεκτάριος μάς ξενάγησε στις εγκαταστάσεις της Μονής, που αποκαλείται «Αγία-Σοφία της Ρούμελης» και είναι μνημείο που συγκαταλέγεται στον Κατάλογο Παγκόσμιας Πολιτιστικής Κληρονομιάς της UNESCO. Το μοναστήρι εντυπωσιάζει με τις δύο μεγάλες εκκλησίες (το ναό της Παναγίας και το Καθολικό), την Κρύπτη, το καμπαναριό, τα κελιά και τα άλλα κτίσματα. Μεγάλη εντύπωση προκαλούν και τα περίτεχνα ψηφιδωτά, οι εικόνες και οι τοιχογραφίες της Μονής. Η προσωνομία «βασιλομοναστήρι» αποδίδει την αίσθηση του πλούτου και της τελειότητας του μνημείου από τους μεταγενέστερους. Το τοπίο είναι κι αυτό μέρος του Μνημείου και όχι μόνο οι εκκλησίες-καθολικά, που φυσικά είναι το κύριο μέρος και πολύ σημαντικά. Το άλλοτε, όμως, καταπράσινο περιβάλλον του Μνημείου έχει γίνει τώρα κατάμαυρο, λόγω μεγάλης φωτιάς που απείλησε κι αυτό ακόμη το Μνημείο.

Στην επιστροφή και μετά από μία στάση για φαγητό, πήγαμε στη Λιβαδειά. Ο ποταμός Έρκυνας δημιουργεί ένα μοναδικό σκηνικό ομορφιάς. Κάναμε ένα μεγάλο περίπατο πλάι στο μυθικό ποτάμι. Καταρράκτες, νερόμυλοι, πέτρινα γεφύρια, πλούσια βλάστηση, πλακόστρωτα και ατελείωτα τρεχούμενα νερά, συνθέτουν ένα μοναδικό σκηνικό βγαλμένο από πίνακα ζωγραφικής. Και στη μέση του ποταμού, το γλυπτό μιας όμορφης γυναίκας φηγούρας αναδύεται μέσα από τα νερά του ποταμού. Είναι η νύμφη Έρκυνα, κόρη του μάντη Τροφωνίου. Το γλυπτό φιλοτέχνησε ο καλλιτέχνης Σπύρος Γουριώτης, Άνοιξη και Καλοκαίρι του 2000, και το δώρισε στην πόλη της Λιβαδειάς. Ένα άλλο του έργο, που βρίσκεται κι αυτό στην Κρύα, είναι η προτομή του ζωγράφου Θ. Λαζαρή. Είναι φτιαγμένη από πέτρα από το βουνό του Ελικώνα. Αριστερά της έχει ένα τσαμπί από σταφύλι και δεξιά έβαλε το πορτρέτο μιας γυναίκας, έργο του Θεόδωρου Λαζαρή, ο οποίος γεννήθηκε στη Λιβαδειά στις 2 Φεβρουαρίου 1885 και δεν έχει σχέση με τον Παναγιώτη Λαζαρή, που φιλοτέχνησε τις αγιογραφίες της εκκλησίας μας.

Δεν υπάρχει καλύτερο μάθημα από το να βρεθείς σεργιανίζοντας στα σοκάκια μιας άγνωστης πόλης και να στριφογυρίζεις με τη μέση του δρόμου για να βρεις πού πρέπει να πας. Επιστρέφουμε αποκομίζοντας όλες αυτές τις πολύχρωμες φωτογραφίες που «τράβηξαν» τα μάτια μας και θα σχηματίσουν ένα ξεχωριστό άλμπουμ στη ζωή μας.

Πάτερ Νεκτάριε, περιμένουμε την επόμενη εκδρομή.

Βαρθάρα Κεμερίδου

Ο Οικουμενικός Πατριάρχης Βαρθολομαίος στη Σπάρτη

Η Σπάρτη και η Ιερά Μητρόπολη Μονεμβασίας και Σπάρτης είχαν την εξαιρετική τιμή και ευλογία να υποδεχτούν με ιδιαίτερες τιμές και ξεχωριστή λαμπρότητα την Αυτού θειοτάτη Παναγιότητα, τον Οικουμενικό Πατριάρχη κ.κ.

Μπάντα της Φιλαρμονικής Ορχήστρας Σπάρτης

Ο Οικουμενικός Πατριάρχης συμμετείχε στις ιερές ακολουθίες και στη λιτάνευση της ιεράς εικόνας του Οσίου Νίκωνος. Επιπλέον, σε ειδικές τελετές, ανακηρύχθηκε Επίτιμος Διδάκτορας του Τμήματος Οργάνωσης και Διαχείρισης Αθλητισμού του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου και Επίτιμος Δημότης Σπάρτης.

Η τελετή της Ανακήρυξης του Οικουμενικού Πατριάρχη σε επίτιμο Δημότη Σπάρτης, που πραγματοποιήθηκε στην αίθουσα συνεδριάσεων του Διοικητηρίου της Π.Ε. Πελοποννήσου, παρουσία Αγίων Αρχιερέων, εκπροσώπων από

Βαρθολομαίο, κατά το χρονικό διάστημα από 25 έως 27 Νοεμβρίου 2024. Η επίσκεψή του στη Σπάρτη για τον εορτασμό του Πολιούχου της Σπάρτης Οσίου Νίκωνος του «Μετανοείτε», αποτελεί ορόσημο για την πόλη και την τοπική εκκλησιαστική ιστορία, αφού είναι η πρώτη φορά ανά τους αιώνες, που πρωθιεράρχης της Αγίας του Χριστού Μεγάλης Εκκλησίας επισκέπτεται την περιοχή της Σπάρτης.

Στην υποδοχή του παρέστησαν εκπρόσωποι του Κοινοβουλίου, της Τοπικής Αυτοδιοίκησης Α και Β Βαθμού, του Στρατού, των Σωμάτων Ασφαλείας, θεσμικών φορέων και πολύς κόσμος. Τιμές αποδόθηκαν από άγημα Στρατού και την

πολιτική και αυτοδιοικητική ηγεσία, τον Στρατό και τα σώματα Ασφαλείας και άλλων προσκεκλημένων ολοκληρώθηκε με απόδοση τραγουδιών προς τιμήν του Παναγιότατου από την Παραδοσιακή Χορωδία της Σχολής Βυζαντινής Μουσικής «Πέτρος ο Λακεδαιμόνιος» της Ιεράς Μητρόπολης Μονεμβασίας και Σπάρτης υπό τη διεύθυνση του καθηγητή κ. Νικολάου Ταμπραντζή. Τμήμα αυτής της χορωδίας αποτελεί και η Χορωδία Παραδοσιακής Μουσικής της Ενορίας Καστορείου της οποίας τα μέλη είχαν την ευκαιρία να συμμετάσχουν και να τραγουδήσουν σ' αυτή την ιδιαίτερη και ξεχωριστή τελετή.

E.B.

Στον Καθεδρικό Ναό του Καστορείου

Στον Καθεδρικό Ναό μας τοποθετήθηκε για την προστασία των αγιογραφιών από την κάπνα των κεριών, περικοσμημένο με όμορφες χειροποίητες ανάγλυφες βυζαντινές παραστάσεις, απορροφητικό μανουάλι στο οποίο τοποθετήθηκαν οι δύο περιστρεφόμενοι δίσκοι με άμμο. Το κόστος αυτού του επίπλου, που αποτελεί κόσμημα στον ναό μας, ανέλαβε εξ ολοκλήρου η συμπατριώτισσά μας κ. Ελένη Γεωργιάδου την οποία ο π. Νεκτάριος ευχαρίστησε θερμά από την Ωραία Πύλη, μετά το πέρας του Μεγάλου Εσπερινού, την παραμονή του Αγίου Θεοκλήτου.

E.B.

Ντίνος Αλεξάκος

Βαθεία θλίψη και πόνος βουβός συνέχει την τοπική μας κοινωνία και ιδιαίτερα το μικρό μας το χωριό, το Παρδάλι, που οφείλεται στην απώλεια ενός πολύ αγαπημένου φίλου και εξαίρετου συμπατριώτη μας, του Ντίνου Αλεξάκου.

Ηρθαμε όλοι σήμερα εδώ, συγγενείς, φίλοι και όσοι είχαμε την τιμή και την ευτυχία να τον γνωρίσουμε, για να αποτίσουμε φόρο τιμής και εκτίμησης στο πρόσωπό του!

Η καρδιά του χωριού, με το γνώριμό της χόχρωμα ανήγγελε τον μεγάλο αποχωρισμό ενός ακόμη προσφιλούς μας προσώπου, που λίγες μέρες πριν ξεκίνησε το στερνό του ταξίδι προς την αιωνιότητα. Τα συναισθήματα, που νιώθουμε, είναι πολλά και ανάμικτα! Συναισθήματα θλίψης, που τα προκαλεί η απώλεια του αγαπημένου προσώπου, που το αντικρίζουμε στη φυσική του μορφή για τελευταία φορά, αλλά και συναισθήματα απότισης φόρου τιμής και ευγνωμοσύνης απέναντι στον άνθρωπο, που στάθηκε αρωγός μας σε κάθε βήμα της ζωής του με την ιδιότητα του καλού συζύγου, του στοργικού πατέρα, του φίλου, του καλού συμπολίτη και πατριώτη μας!

Ο Ντίνος ήταν δεκτικός σε όλα αυτά! Υπήρξε γέννημα και θρέμμα του μικρού μας χωριού, του οικισμού Παρδαλίου. Γεννήθηκε μέσα στα δύσκολα εκείνα χρόνια του Μεσοπολέμου, το έτος 1933 και ήταν το στερνοπαίδι μιας πολυμελούς οικογένειας του Μπαρμπα-Δημήτρη και της Θεία-Μαριγώς. Ο βιοπορισμός των κατοίκων του χωριού στηριζόταν αποκλειστικά στα αγαθά, που τους παρέιχε τότε ο μικρός κλήρος της καλλιεργήσιμης γης τους. Δεν υπήρξαν στην περιοχή έργα ανάπτυξης, που θα συγκρατούσαν τη νεολαία στον τόπο της. Διέξοδο, απέναντι στο άγνωστο μέλλον που ερχόταν, ήταν οι σπουδές, ο ξενιτεμός στην πόλη ή η μετανάστευση σε πατρίδες μακρινές.

Οι νέοι που σπούδαζαν και είχαν πιθανότητες να απεγκλωβισθούν από τη γη των πατέρων τους ήταν ελάχιστοι. Όσοι τα κατάφεραν δεν σημαίνει πως περνούσαν τη φοιτητική τους ζωή ανέφελη, χωρίς στερήσεις και προβλήματα. Ο Ντίνος Αλεξάκος ήταν ένας από αυτούς! Τελείωσε το Δημοτικό Σχολείο του οικισμού και το Γυμνάσιο Αρρένων Σπάρτης. Υπήρξε ένας επιμελής σπουδαστής και τα όνειρά του δικαιώθηκαν με την εισαγωγή του και τις ολοκληρωμένες σπουδές του στη Νομική Σχολή της Αθήνας! Στη συνέχεια εξελίχθηκε σε έναν έγκριτο δικηγόρο του νομικού κόσμου μέχρι το πέρας της επαγγελματικής του ενασχόλησης. Ευτύχησε, να γνωρίσει τη σύντροφο της ζωής του, την Ντίνα, με την οποία δημιούργησε μια όμορφη οικογένεια με τρία υπέροχα παιδιά. Τον Δημήτρη, τον Παναγιώτη και τον Χρήστο! Είχε έντονες κοινωνικές ανησυχίες, που τον ωθούσαν σε δραστηριότητες κοινωνικής προσφοράς με την ενεργό συμμετοχή του στα κοινά. Διετέλεσε πρόεδρος του Πολιτιστικού Συλλόγου των Παρδαλιωτών της Αθήνας και υπήρξε ο πρωτεργάτης, που με τους επιδέξιους χειρισμούς του, συνέβαλε στη «Δωρεάν» απόκτηση του οικοπέδου της σημερινής πλατείας του οικισμού.

Ήμουν ευτυχής και ευγνώμων, που ανέπτυξα μια εξαιρετική φιλία μαζί του από την εποχή της μαθητικής μου ζωής, που συνεχίστηκε μέχρι το τέλος της φυσικής του παρουσίας.

Στον αξέχαστο φίλο και συμπατριώτη μου Ντίνο εύχομαι, να έχει γαλήνιες θάλασσες στο μακρινό του ταξίδι! Στα αγαπημένα του πρόσωπα, τη σύζυγό του Ντίνα, τα παιδιά του Δημήτρη, Παναγιώτη και Χρήστο και σε όλα τα οικεία του πρόσωπα εύχομαι την εξ ύψους παρηγορία!

Καλόν Παράδεισο Φίλε αγαπητέ!

Νίκος Μοιράγιας

Μνήμες και εκδηλώσεις

Το Γεωργίτσι, ο Δήμος Σπάρτης και η Πολεμική Αεροπορία τιμούν τους πεσόντες υπέρ Πατρίδος Αεροπόρους

Την Κυριακή στις 10 Νοεμβρίου 2024 πραγματοποιήθηκε στο Γεωργίτσι η καθιερωμένη εκδήλωση τιμής και μνήμης για τους υπέρ πατρίδος πεσόντες αεροπόρους της βόρειας Λακεδαιμόνας, με μέριμνα του Δήμου Σπάρτης και της Τοπικής Κοινότητας Γεωργιτσίου. Το πρωί τελέσθηκε Αρχιερατική Θεία Λειτουργία προεξάρχοντος του Θεοφιλεστάτου Επισκόπου Λακεδαιμονίας κ. Θεόφιλου στον Ι.Ν. της Υπαπαντής του Κυρίου και στη συνέχεια ακολούθησε στο Μνημείο πεσόντων Αεροπόρων η επιμνημόσυνη δέηση και η κατάθεση στεφάνων. Τον πανηγυρικό της ημέρας εκφώνησε ο Αντιπέρραρχος ε. α. κ. Δημήτριος Χελιώτης. Παρέστησαν ο Διοικητής της 124 ΠΒΕ Σμήναρχος(Ι) κ. Μαργαρίτης Μουρμούρης, αντιπροσωπείες του Στρατού και των Σωμάτων Ασφαλείας, οι Βουλευτές Λακωνίας κ. Νεοκλής Κρητικός και η κ. Νάγια Γρηγοράκου, οι Αντιπεριφερειάρχες Θεόδωρος Βερούτης Λακωνίας και Σπύρος Τζινιέρης Χωροταξίας, ο Δήμαρχος Σπάρτης κ. Μιχάλης Βακαλόπουλος, ο Πρόεδρος του Δημοτικού Συμβουλίου Σπάρτης κ. Στέφανος Βρεττάκος, ο Αντιδήμαρχος Δ.Ε. Πελλάνας κ. Δημήτριος Μαλλιάρος, ο πρώην Δήμαρχος Σπάρτης και αρχηγός της Δημοτικής παράταξης «Δημοτική Ενωτική Κίνηση» κ. Βαγγέλης Βαλιώτης, ο Δημοτικός Σύμβουλος κ. Γεώργιος Κουρεμπής, η Πρόεδρος της Δ.Κ. Γεωργιτσίου κ. Άννα Πατσιλίβα και άλλοι επίσημοι από την τοπική κοινωνία της Δημοτικής Ενότητας Πελλάνας.

E.B.

Η Γιορτή του Τσίπουρου στο Γεωργίτσι

Με μεγάλη επιτυχία και προσέλευση κόσμου πραγματοποιήθηκε στο Γεωργίτσι στις 26 Οκτωβρίου 2024 η καθιερωμένη γιορτή του Τσίπουρου στο πάρκο «Καρβουνόρεμα». Τη διοργάνωση της εκδήλωσης πραγματοποίησε ο Πολιτιστικός Σύλλογος Γεωργιτσίου με τη στήριξη του Δήμου Σπάρτης, της Περιφέρειας Πελοποννήσου, της Δημοτικής Κοινότητας Γεωργιτσίου και της νεολαίας του χωριού. Οι επισκέπτες, που κατέκλυσαν τον χώρο είχαν την ευκαιρία να απολαύσουν ζωντανή μουσική με ορχήστρα, να γευθούν νόστιμους μεζέδες και άφθονο τσίπουρο, παραγόμενο στην επί τόπου απόσταξη με παραδοσιακό τρόπο και χρήση καζανιού, με τη βοήθεια του Ηλία Σμυρνιού. Το κέφι για χορό και διασκέδαση δεν άργησε να έλθει και κράτησε μέχρι τις πρωινές ώρες. Στην εκδήλωση παραβρέθηκαν η Βουλευτής κ. Νάγια Γρηγοράκου, ο Δημοτικός Σύμβουλος Γεώργιος Κουρεμπής, η Πρόεδρος της Δημοτικής Κοινότητας Γεωργιτσίου κ. Άννα Πατσιλίβα, η Πρόεδρος της Πελλάνας κ. Βάσω Σιγαλού, ο Πρόεδρος των Περιβολίων κ. Νίκος Σμυρνιός και εκπρόσωποι τοπικών φορέων.

E.B.

Προεόρτια στο Καστόρειο για τα Χριστούγεννα

Το βράδυ της 6ης Δεκεμβρίου 2024 η Πλατεία του Καστορείου ντύθηκε Χριστουγενιάτικα με την ανάλογη φωταγώγηση και τον στολισμό του ήδη τοποθετημένου από τις προηγούμενες ημέρες Χριστουγεννιάτικου δένδρου. Ήταν μια όμορφη εκδήλωση εισαγωγής στο πνεύμα των Χριστουγέννων, που διοργανώθηκε από τη Δημοτική Κοινότητα Καστορείου, τον Πολιτιστικό Σύλλογο Καστορείου «Ο Πολυδεύκης», τον Σύλλογο Γονέων και Κηδεμόνων του Δημοτικού Σχολείου Καστορείου και την Ομάδα Γυναικών Καστορείου.

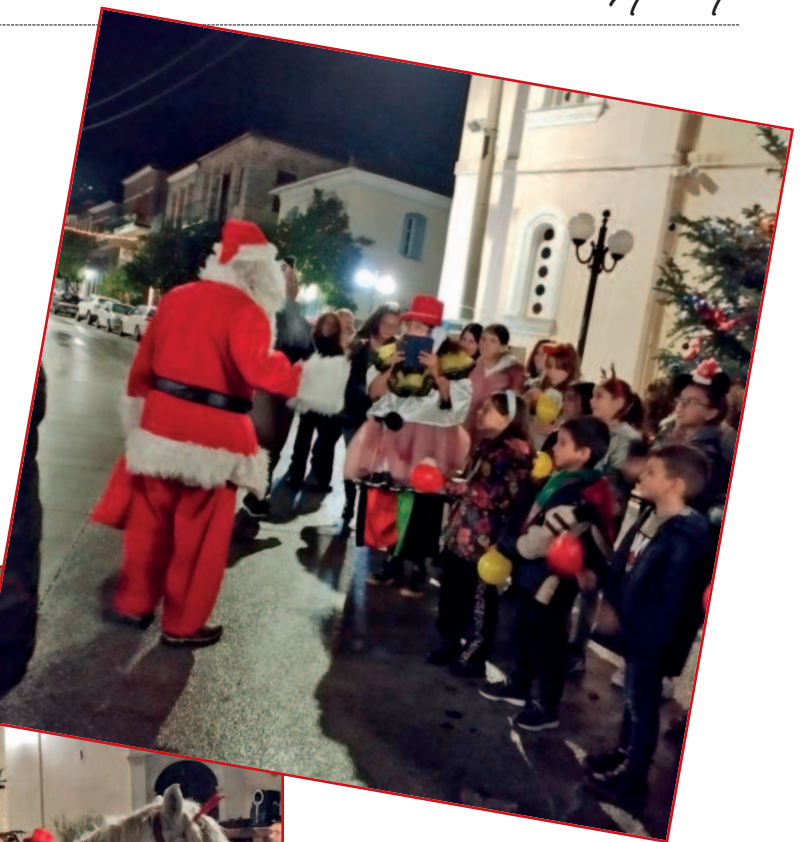
Η Εκδήλωση ήταν παισιωμένη με ανάλογη δημιουργική απασχόληση και ψυχαγωγία των παιδιών από κλόουν - Άγιο Βασίλη και βοηθό του και ομιλία της κ. Βαρβάρας Κεμερίδου, Γραμματέα του Πολιτιστικού Συλλόγου Καστορείου ΠΟΛΥΔΕΥΚΗΣ για το πνεύμα των Χριστουγεννιάτικων εορτών. Μετά τη φωταγώγηση του Δέντρου, τα παιδιά με την

διεύθυνση της δασκάλας μουσικής κ. Χριστίνας Βέργαδου τραγούδησαν Χριστουγεννιάτικα κάλαντα και τραγούδια και υποδέχθηκαν τον Άγιο Βασίλη πάνω σε έλκηθρο συρόμενο από... άλογο, προσφορά του Προέδρου κ. Χρήστου Βασιλείου. Τα παιδιά καταχάρηκαν την εκδήλωση και είχαν την ευκαιρία να φωτογραφηθούν με τον Άγιο Βασίλη και το έλκηθρό του και να λάβουν μικρά δώρα. Παράλληλα λειτούργησε μπαζάρ, που είχε οργανώσει ο Σύλλογος Γονέων και Κηδεμόνων του Δημοτικού Σχολείου Καστορείου.

Στην εκδήλωση προσφέρθηκαν μπουκουβάλα (ψητό ψωμί βουτηγμένο σε φρέσκο λάδι) και ψητό λουκάνικο, προσφορά του Συλλόγου Φίλων του βουνού Ταυγέτου «ΛΟΥΣΙΝΑ». Χορηγοί της εκδήλωσης και του στολισμού της πλατείας Καστορείου ήταν ο Πολιτιστικός Σύλλογος «Ο ΠΟΛΥΔΕΥΚΗΣ» που διέθεσε τα χρήματα για τον Άγιο Βασίλη και τη διαδραστική απασχόληση των παιδιών, η Κατερίνα Σκαρμούτσου-Παπαδημητρίου και ο Πρόεδρος Χρήστος Βασιλείου, που διέθεσαν μικρά δώρα για τα παιδιά, το Κατάστημα Σπάρτης lary shop διέθεσε στολίδια για το δέντρο, συμπολίτες μας μεταξύ αυτών πολλοί καταστηματάρχες, που διέθεσαν χρήματα για την αγορά του Χριστουγεννιάτικου δέντρου (φυσικό έλατο, 4 μέτρων), φωτιστικών σωλήνων, λαμπριονιών, αφού η εισφορά του Δήμου Σπάρτης στον στολισμό της Κοινοτήτάς μας ήταν επιεικώς πενιχρή.

E.B.

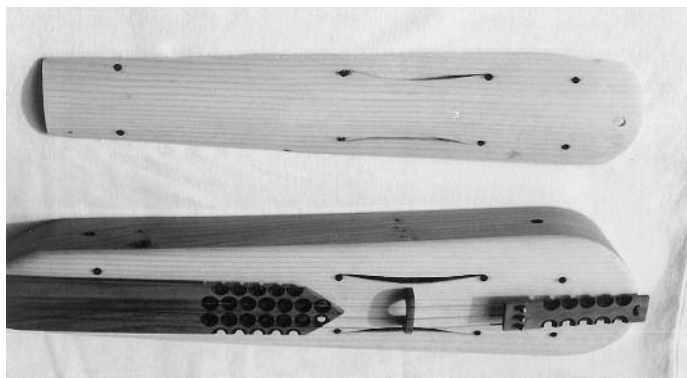

Το ΓΕΛ Καστορείου σάς εύχεται χρόνια πολλά

Κοκκύμελο: Ένα δέντρο που αφού ανθίσει, γίνεται... ποντιακή λύρα

Μπορεί στην Ελλάδα να το λέμε δαμασκηνιά (καθώς το δέντρο εισήχθη από τη Δαμασκό της Συρίας), στον Πόντο όμως διατήρησε το αρχαϊκό του όνομα κοκκύμελον, με την αρχαιότερη μαρτυρία να προέρχεται από τον Αρχίλοχο: «Στέφανον είχον κοκκυμήλων και μίνθης». (μίνθη η πιπερώδης είναι η μέντα). Όπως και να έχει, μόλις η Άνοιξη κάνει το ποδαρικό της, μαζί με τα άλλα δέντρα ανθίζουν και τα κοκκύμελα – για να μας δώσουν περίπου στα μέσα ή τα τέλη καλοκαιριού τον καρπό τους, και να γίνουν λίγο αργότερα... κεμεντζέδες! Αυτή θα λέγαμε χαριτολογώντας πως είναι η φυσική εξέλιξη του συγκεκριμένου δέντρου. Και αυτό γιατί. Το κοκκύμελο θεωρείται το καταλληλότερο ξύλο για την κατασκευή της ποντιακής λύρας, αφού είναι σκληρό και βγάζει δυνατό και γλυκό ήχο. Οι παλαιοί κατασκευαστές λύρας έλεγαν πως «ό,τι δέντρο βγάζει φρούτο, γίνεται λύρα». Έτσι, ανάμεσα στα δέντρα (κούτσουρα) που έχουν την τιμή να γίνουν ποντιακές λύρες, βρίσκονται –πέρα από το κοκκύμελο– η καρυδιά, το σφεντάμι, η κορομηλιά, η μουριά κ.ά.

Ένα από τα παραδοσιακά στιχάκια που συνοδεύει τους ήχους της κεμεντζέ και μαρτυρά ότι η λύρα θέλει να γίνεται από κοκκύμελο, είναι το παρακάτω:

Η λύρα μ' έν' κοκκύμελον και το τοξάρι μ' ιτέαν,
κι αιτού σ' άσπρον το μάγλοπο σ', έχω έναν δοντέαν.

Εφόσον αποφασιστεί το ξύλο του σκάφους, η κοπή του δένδρου πρέπει να γίνει από τον Σεπτέμβριο και μετά, όταν θα περιοριστούν στο ελάχιστο οι χυμοί του βλαστού. Την Άνοιξη αλλά και το Καλοκαίρι, που οι χυμοί ρέουν άφθονοι στο βλαστό, υπάρχει μεγάλη πιθανότητα να εμφανιστούν οχισμές και τότε το ξύλο είναι ακατάλληλο.

Το μήκος του σκάφους και κατά συνέπεια το μήκος της λύρας, είναι παραδοσιακά 45 – 60 εκατοστά, το δε πλάτος είναι 7-11 εκατοστά, όσο και το μέγεθος του λαιμού. Στην περιοχή της Ματσούκας (Τραπεζούντα) συναντάμε τις πιο μακρόστενες και υψίφωνες λύρες του Πόντου γνωστές και με το όνομα «ζιλ». Στον Πόντο συναντάμε πολλές ποικιλίες του δέντρου. Έχουμε αγουστοκοκκύμελο, αγράμπουλο (ποικιλία Κερασούντας), αγροκοκκύμελο, ασπροκοκκύμελο, ασπροκίτρινο, βραβουλίτσα ή γραουλίτσα, γαλάδα, γοδωνίτικο, κοκκύμελο μαύρο, κουτσούπι, πικρικοκκύμελο, πλουμιστοκοκκύμελο, σκυλοκοκκύμελο, σταμπόλι ή Πολίτικο, και Σταυροκοκκύμελο.

Β. Κ.

(Πληροφορίες από την Εγκυκλοπαίδεια του Ποντιακού Ελληνισμού).

► Ο Ηλίας Βενέζης (1904-1973), συγγραφέας της γενιάς του '30 που βίωσε τη Μικρασιατική καταστροφή, στο κείμενο «Έτσι είναι ο πόλεμος» λέει:

«Ρωτούσε το γέρο παππού του, για να μάθει σαν τι πράμα να ήταν αυτό, «ο πόλεμος».

Εκείνος του αποκρινόταν:

– Θυμάσαι τότε που έπεσε πολύ νερό και πήρε τα πρόβατά μας και τα έπνιξε και πήρε μαζί του και ανθρώπους;

Ναι, το θυμόταν καλά.

– Έτσι είναι ο πόλεμος. Κάθε τόσα χρόνια έρχεται το κακό, παίρνει νιους ανθρώπους και κανέναν δεν ξέρει αν θα γυρίσουν...

...– Και πού θε, παππούλη έρχεται το κακό αυτό; Απ' τον ουρανό πάνω;

–Όχι, παιδί μου. Απ' τους ανθρώπους.

Και ο μικρός βοσκός δεν καταλάβαινε πια τίποτα. Ήξερε για τη νεροποντή, πως, σαν έρθει απ' τα σύννεφα, οι άνθρωποι τρέχουν να φυλαχτούν. Τι κάνουνε λοιπόν γι' αυτή την άλλη, τη μεγάλη νεροποντή, και πώς γίνεται να τη φέρνουν οι ίδιοι στη γη και τίποτα να μην κάνουν, για να φυλαχτούν;!..

«Ξυπνήστε, φύγαγεεεε...»

Η 12η Οκτωβρίου με τα μάτια της Άλκης Ζέη

«Δεν θυμάμαι τι όνειρο έβλεπα. Άκουσα όμως μισοκοιμισμένη να χτυπούν καμπάνες, στην αρχή απόμακρα κι ύστερα πολύ κοντά. Ξύπνησα, ξύπνησε κι η Λενούλα κι ανακαθίσαμε στα κρεβάτια μας. Αφουγκραστήκαμε. Ναι, ήτανε καμπάνες. Κοίταξα το ρολόι. Πέντε και μισή. Είχε αρχίσει να φέγγει κι ύστερα μια φωνή: – Φύγαγεεεεε, φύγαγεεεε. Ξυπνήστε, φύγαγεεεε. Ήτανε η φωνή του Θανασάκη, του παιδιού της γειτονιάς. Έφερνε βόλτες γύρω γύρω σαν τρελός. – Ξυπνήστε, ρε. Φύγαγε οι Γερμανοί! Παράθυρα άρχισαν ν' ανοίγουν. Φωνές να ρωτούν, και πάλι καμπάνες. Η μαμά κι ο μπαμπάς κοντά μας. Κρεμόμαστε όλοι στο παράθυρο.

Κι ύστερα κόσμος να βγαίνει στον δρόμο, άλλοι ντυμένοι. άλλοι με πιτζάμες. – Φύγαγε οι Γερμανοί, φώναζαν και χοροπηδούσαν. Κι εμείς οι τέσσερις αγκαλιαστήκαμε και κλαίγαμε. – Πάμε να ντυθούμε, είπε η μαμά. Ντυθήκαμε στο λεπτό κι η μαμά έτοιμη. – Πάμε, είπε. – Πού πάτε; τρόμαξε ο μπαμπάς. – Στον δρόμο, να δούμε τι γίνεται. Βγήκαμε και κατεβαίναμε τη σκάλα. – Να τις έχεις κοντά σου, φώναζε ο μπαμπάς από την κουπαστή της σκάλας. Εγώ θα πάω στην τράπεζα.

Ποιος τον άκουγε πια. Η Λενούλα κι εγώ πήραμε τη Λήμνου, η μαμά... πετούσε κι ανέβαινε τη Λευκωσίας. Η αδελφή μου πήγαινε στην Κυψέλη να βρει τον Γκάτσο. Εγώ ήμουνα σίγουρη, στη γωνία Λήμνου και Πατσίων, μπροστά στο σχολείο του Τυχόπουλου. Εκεί με περίμενε ο Γιώργος. Αγκαλιαστήκαμε, η Λενούλα μας φώναξε γεια κι άρχισε να τρέχει».

Απόσπασμα από το βιβλίο «Με μολύβι φάμπερ νούμερο δύο», εκδόσεις Μεταίχμιο.

Σημείωση. Πρόκειται για το εμβληματικό σχολείο που ίδρυσε το 1934 ο Αυξέντιος Τυχόπουλος -από τον Πόρο Μικράς Ασίας- στην πλατεία Αμερικής, ένα από τα ονομαστά ιδιωτικά σχολεία, το Αθηναικόν Λύκειον Τυχοπούλου.

Η οδός Λήμνου σήμερα φέρει το όνομα της Λέλας Καραγιάννη, αγωνίστριας της Εθνικής Αντίστασης.

Ελιά σύμβολο ειρήνης
Χρυσός θησαυρός και
γιατρικό.
Μέχρι το τέλος χαρίζει
τη θέρμη της

Φωτο Κ.Χ. Λαγανάς από τη
γιορτή της Μπουκουβάλας

Οι πόνοι της Παναγιάς

Πού να σε κρύψω, γιόκα μου, να μη σε φτάνουν οι κακοί;
Σε ποιο νησί του Ωκεανού, σε ποια κορφή ερημική;
Δε θα σε μάθω να μιλάς, τ' άδικο να φωνάζεις.
Ξέρω, πως θα 'χεις την καρδιά τόσο καλή, τόσο γλυκή,
που μες στα βρόχια της οργής ταχιά θε να σπαράξεις.
Συ θα 'χεις μάτια γαλανά, θα 'χεις κορμάκι τρυφερό,
θα σε φυλάω από ματιά κακή κι από κακόν καιρό,
από το πρώτο ξάφνιασμα της ξυπνημένης νιότης.
Δεν είσαι συ για μάχπιες, δεν είσαι συ για το σταυρό.
Εσύ νοικοκυρόπουλο, όχι σκλάβος ή προδότης.
Τη νύχτα θα σπκώνομαι κι αγάλια θα νυχοπατώ,
να σκύβω την ανάσα σου ν' ακώ, πουλάκι μου ζεστό,
να σου τοιμάζω στη φωτιά γάλα και χαμομήλι
κι ύστερα απ' το παράθυρο με καρδιοχτύπι θα κοιτώ
που θα πηγαίνεις στο σκολεϊό με πλάκα και κοντύλι...

Κι αν κάποτε τα φρένα σου το Δίκιο, φως της αστραπής,
κι η Αλήθεια σου χτυπήσουνε, παιδάκι μου, να μην τα πεις.
Θεριά οι ανθρώποι, δεν μπορούν το φως να το σπκώσουν.
Δεν είναι αλήθεια πιο χρυσή σαν την αλήθεια της σιωπής.
Χίλιες φορές να γεννηθείς, τόσες θα σε σταυρώσουν.

Από τους πλέον εμβληματικούς στίχους του Κώστα Βάρναλη
“Θεριά οι ανθρώποι δεν μπορούν το Φως να το σπκώσουν”.

Πολλά δε θέλει ο άνθρωπος
να 'ν' ήμερος να 'ναι άκακος.
Λίγο φαϊ, λίγο κρασί, Χριστούγεννα
κι Ανάσταση.

(Οδυσσέας Ελύτης)

Το Τέμπλο της Ι. Μ. Καστρίου συντηρήθηκε

Μετά την ολοκλήρωση του έργου συντήρησης του ζωγραφικού διακόσμου του Καθολικού της Ιεράς Μονής Ζωοδόχου Πηγής Καστρίου, ολοκληρώθηκαν και οι εργασίες της αποκατάστασης και συντήρησης των τοιχογραφιών και του ξυλόγλυπτου τέμπλου της Μονής. «Τόση ομορφιά σήμερα στην Ιερά Μονή. Η δουλειά φοβερή. Πραγματικά αποκάλυψη πλούτου! Όλα λάμπουν», είπε, μεταξύ άλλων, ο π. Αρσένιος.

Οι εργασίες συνολικού προϋπολογισμού 47.800,00€, χρηματοδοτήθηκαν από την Περιφέρεια Πελοποννήσου και υλοποιήθηκαν από την Εφορεία Αρχαιοτήτων Λακωνίας με την ανάθεσή τους σε εξειδικευμένους συντηρητές, στο πλαίσιο Προγραμματικής Σύμβασης Πολιτιστικής Ανάπτυξης μεταξύ της Περιφέρειας Πελοποννήσου, του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού και της Ιεράς Μητρόπολης Μονεμβασίας και Σπάρτης.

Ο αντιπεριφερειάρχης Λακωνίας, Θοδωρής Βερούτης, που επισκέφθηκε τη Μονή μαζί με την προϊσταμένη της Εφορείας Αρχαιοτήτων Λακωνίας κ. Ευαγγελία Πάντου, δήλωσε: «Η ανάδειξη της Ι. Μ. Ζωοδόχου Πηγής Καστρίου αποτελεί έργο με

ιδιαιτέρη ιστορική, θρησκευτική και πολιτιστική αξία. Η συντήρηση των μοναδικών τοιχογραφιών και του ξυλόγλυπτου τέμπλου του Καθολικού της Ι. Μ. Ζωοδόχου Πηγής Καστρίου, διασφαλίζει την προστασία και ανάδειξη, ενός από τα πιο σημαντικά μεταβυζαντινά μνημεία της περιοχής των Βορείων Δήμων της Λακωνίας, που αποτελεί εμβληματικό τόπο θρησκευτικής λατρείας, για τους κατοίκους της ευρύτερης περιοχής και τους πολυάριθμους επισκέπτες, ακόμα και σήμερα. Ευχαριστούμε θερμά την Εφορεία Αρχαιοτήτων Λακωνίας, που μέσα από την συ-

νένωση δυνάμεων της Περιφέρειας μας, του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού και της Μητρόπολης Μονεμβασίας και Σπάρτης, παραδίδει στους πολίτες, ένα ακόμα έργο προστασίας και ανάδειξης σημαντικών ιστορικών στοιχείων, που αποτελούν αναπόσπαστο κομμάτι της παράδοσης και του πολιτισμού μας».

Βαρβάρα Κεμερίδου

<https://lakonikos.gr/epikairothta/item/177934-oloklironontai-oi-ergasies-syntirisis-stin-istoriki-im-zoodoxou-pigis-kastriou>

Ο δρόμος για το Μοναστήρι μας

Ευχάριστα νέα για τον δρόμο της Ι. Μ. Ζωοδόχου Πηγής Καστρίου. Ύστερα από ενέργειες και προσωπική εργασία του αγαπητού μας Νίκου Βουνάση και του γιου του Δημήτρη παραδίδεται ελεύθερος και ασφαλής στους προσκυνητές. Οι φωτογραφίες με το πούλμαν του κ. Κονιδισιώτη (το μεγαλύτερο που διαθέτει το ΚΤΕΛ), βεβαιώνουν του λόγου το αληθές. Σημειώνεται ότι ο δρόμος που οδηγεί στο μοναστήρι είναι ασφαλτοστρωμένος και κατα-

λήγει σε άνετο χώρο στάθμευσης έμπροσθεν της Μονής.

Ολοένα και περισσότερα Γραφεία Τουριστικά οργανώνουν εκδρομές τα Σαββατοκύριακα για το Καστόρειο. Καλό και ωφέλιμο είναι να συμπεριλάβουν στις περιηγήσεις τους και μία επίσκεψη στο ιστορικό μοναστήρι μας. Είναι φρουριακού ρυθμού και δεσπόζει σε όλη την περιοχή, χτισμένο απάνω σε μια πλαγιά του Ταυγέτου, μέσα σε δέντρα άγρια. Β.Κ.

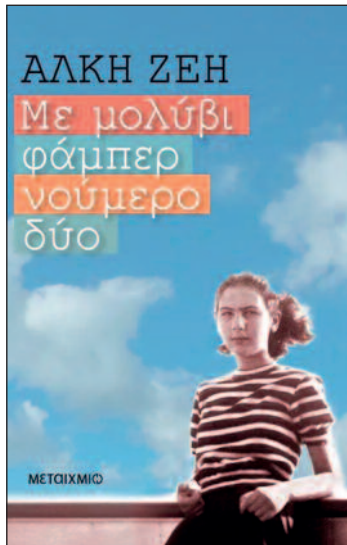

Προτάσεις για ανάγνωση βιβλίων από την Ανατολή Παπαδοπούλου

Άλκη Ζέη:

Με μολύβι Φάμπερ Νο 3
(Μεταίχμιο, Αθήνα, 2013).

Η αγαπημένη συγγραφέας παιδιών και ενήλικων σε μία εξιστόρηση της μυθιστορηματικής ζωής της.

«Μνήμη και πολλή αγάπη χρειάστηκε για να γράψω την ιστορία της ζωής μου. Στο μυθιστόρημα μπορείς να λες ό,τι φαντάζεσαι, να κινείς τους ήρωές σου όπως θέλεις, να τους βάζεις να λένε ό,τι σκέφτεσαι εσύ. Όταν όμως τα πρόσωπα είναι αληθινά, δεν γίνεται ούτε τοσοδά να λαθέψεις, μια και κανείς τους δεν μπορεί να σε επιβεβαιώσει ή να σε διαψεύσει. Ευτυχώς που υπάρχει η αδελφή μου και η μνήμη

της είναι αλάνθαστη και η ζωή της μπλέκεται με τη δική μου. Μόλις διάβασε αυτά που έγραψα μου είπε: «Έτσι ζήσαμε, έτσι ήταν αυτοί που γνωρίσαμε και αγαπήσαμε». «Τώρα» της λέω «που ξαναθυμήθηκες την ιστορία μας θα 'θελες να είχαμε ζήσει μια άλλη ζωή;» «Με τίποτα» μου αποκρίθηκε αυθόρμητα. «Με τίποτα» συμπλήρωσα κι εγώ.

Όγκεν Ρούγκε:

Τις μέρες που λιγόστευε το φως

(Κλειδάριθμος, Αθήνα 2012)

Η πολυτάραχη ιστορία μιας οικογένειας από την Ανατολική Γερμανία, που εκτείνεται από τα χρόνια της εξορίας των μελών της τη δεκαετία του 1940, έως την περίοδο της πτώσης

του τείχους το 1989 και την πιο σύγχρονη εποχή... Ένα πολυβραβευμένο μυθιστόρημα που διασχίζει τις αβύσσους του εικοστού αιώνα, μας ταξιδεύει στο Μεξικό, τη Σιβηρία και τη νεοσύστατη Λαϊκή Δημοκρατία της Γερμανίας. Ένα εκπληκτικό πανόραμα της σύγχρονης ιστορίας αναπτύσσεται μπροστά στον αναγνώστη μέσα από την ιστορία μιας οικογένειας, δοσμένη με ανθρωπιά, ακρίβεια και χιούμορ.

Αντρέι Κούρκοβ:

Γκρίζες μέλισσες

(Εκδ. Καστανιώτη, Αθήνα 2022).

Σε ένα χωριό στην γκρίζα ζώνη της Ανατολικής Ουκρανίας, έχουν απομείνει μόνο ο σαρανταεννιάχρονος συνταξιούχος Σεργκέι Σεργκέγιτς και ο παλιός συμμαθητής του Πάσκα. Έχοντας διαμετρικά αντίθετες απόψεις για τη ζωή, είναι αναγκασμένοι να συμφιλιωθούν και το κατορθώνουν υπό νευραλγικές συνθήκες, δεχόμενοι μάλιστα επισκέψεις από διαφορετικούς ανθρώπους, ο ένας στρατιωτικούς του επίσημου κράτους και ο άλλος ρωσόφωνους αυτονομιστές. Με τον ερχομό της άνοιξης, το βασικό μέλημα του Σεργκέγιτς είναι να μεταφέρει

τις έξι κυψέλες με τις μέλισσές του όσο γίνεται πιο μακριά από τον πόλεμο, για να μην πάρει το μέλι του τη γεύση των όπλων. Όμως δεν μπορεί να φανταστεί τις δοκιμασίες που του επιφυλάσσει αυτό το ταξίδι. Ύστερα από μια ατυχή στάση

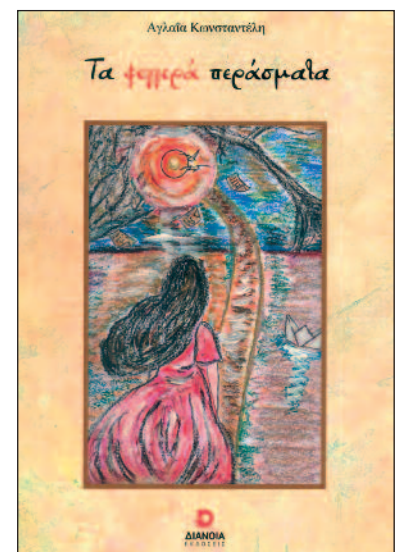

κοντά στο Ζαπορόζιε, αποφασίζει να πάει στην Κριμαία και να βρει έναν Τάταρο τον οποίο είχε γνωρίσει παλιότερα, σε ένα συνέδριο μελισσοκόμων. Το καλοκαίρι που θα περάσει εκεί θα μάθει στον Σεργκέγιτς να μην εμπιστεύεται κανέναν, ούτε καν τις μέλισσές του. Σε τούτο το μυθιστόρημα ο Αντρέι Κούρκοβ ακτινογραφεί την αβέβαιη μοίρα μιας ολόκληρης χώρας. Είναι διορατικός και συγκινητικός.

Κυκλοφόρησε το νέο βιβλίο της Αγλαΐας Κωνσταντέλη-Φασουλοπούλου

Στις 18 Νοεμβρίου 2024 εκδόθηκε από τον εκδοτικό οίκο «ΔΙΑΝΟΙΑ» στην Αθήνα, η νέα ποιητική ανθολογία της Αγλαΐας Κωνσταντέλη-Φασουλοπούλου και τρίτο κατά σειρά βιβλίο της με τίτλο Φεγγερά Περάσματα. Το βιβλίο της διατίθεται προς πώληση από την ίδια την ποιήτρια-καλλιτέχνη και αναμένεται στο προσεχές μέλλον η παρουσίασή του. Της ευχόμαστε να είναι καλοτάξιδο και να συνεχίσει να μας ταξιδεύει με την όμορφη ποίηση της.

E.B.

Επειδή πολλά κοινωνικά θέματα, αλλά και άλλες εκδηλώσεις, μάς διαφεύγουν ή δεν τα μαθαίνουμε έγκαιρα, παρακαλούμε τους αναγνώστες μας και μέλη μας να μας ενημερώνουν για τα συμβαίνοντα, είτε μέσω των ανταποκριτών μας, είτε, απευθείας, σε μας τους ίδιους.

ΑΦΙΞΕΙΣ ΟΜΟΓΕΝΩΝ

Από Αμερική ήλθαν: Ο Κώστας Λιναρδάκης του Γεωργίου, ο Παναγιώτης και ο Ηλίας Κουτρομπής του Γεωργίου, ο Ντίνος Κουτρομπής του Πανάγου με τον γιό του Παναγιώτη, προκειμένου να παραβρεθούν στον εορτασμό της Μπουκουβάλας.

Από τις Βρυξέλλες και το Λουξεμβούργο ήλθαν: Ο Τάκης και η Άννα, παιδιά του μακαριστού π. Γεωργίου Χιώτη και της Κάρεν-Καλίσα Χιώτη.

ΓΕΝΝΗΣΕΙΣ

- Ο Γιάννης Γεροντίδης του Μιχαήλ και η Γιώτα Μπιρμπάκου του Βασιλείου απέκτησαν στις 3 Ιουλίου 2024 ένα αγοράκι.
- Η Τσιγκουράκη Ελένη και ο Δημήτρης Βουρδούσης του Παναγιώτη απέκτησαν στις 15 Αυγούστου 2024 το δεύτερο παιδί τους, ένα αγοράκι.
- Η Αθηνά Ρόδη του Νικολάου και της Ευγενίας Ν. Λαμπή και ο Δημήτριος Αμοργιανός του Στυλιανού απέκτησαν στις 26 Οκτωβρίου 2024 ένα αγοράκι.

.Ευχόμαστε στους γονείς να τους ζήσουν τα νεογέννητα και να είναι καλότυχα στη ζωή τους.

ΒΑΠΤΙΣΕΙΣ

- Η Γιώτα Μιχαλοπούλου του Κωνσταντίνου και της Κικής Γ. Σκαφιδά και ο Γρηγόρης Λεπέτσος βάπτισαν στις 7 Σεπτεμβρίου 2024 το κοριτσάκι τους στον Ι.Ν. Αγίων Κωνσταντίνου και Ελένης στη Μικρή Μαντίνεια Μεσσηνίας και του έδωσαν το όνομα Μαρκέλλα.
- Η Βάσια Βουρδούση του Γεωργίου και ο Κωνσταντίνος Ανδριανόπουλος του Ευαγγέλου βάπτισαν στις 14 Σεπτεμβρίου 2024 το δεύτερο παιδί τους στον Ι.Ν.

της Αγίας Βαρβάρας στο Αιγάλεω και του έδωσαν το όνομα Παναγιώτης.

Ευχόμαστε στους γονείς να τους ζήσουν τα νεοφώτιστα και να ευτυχίσουν στη ζωή τους.

ΠΕΝΘΗ

- Η Σταυρούλα Σακαρέλλου του Γεωργίου το γένος Ηλία Γιαννακόπουλου πέθανε στις 20 Ιουλίου 2024 στη Φιλοθέη Αττικής σε ηλικία 94 ετών.
- Ο Γεώργιος Ανδριανόπουλος του Παναγιώτη πέθανε στις 17 Οκτωβρίου 2024 στην Αθήνα και κηδεύτηκε στο Καστόρειο σε ηλικία 75 ετών.
- Η Παναγιώτα Γεωργαντά του Χαραλάμπους το γένος Ηλία Αποστολάκου πέθανε στις 17 Οκτωβρίου 2024 στον Κλαδά Σπάρτης.
- Ο Ντίνος(Κωσταντίνος) Αλεξάκος του Δημητρίου πέθανε στις 25 Οκτωβρίου 2024 στην Αθήνα, κηδεύτηκε στο Καστόρειο και ενταφιάσθηκε στη γενέτειρά του στο Παρδάλι σε ηλικία 90 ετών.
- Η Φαίδρα Γαλανοπούλου του Γεωργίου πέθανε στις 2 Νοεμβρίου 2024 στη Σπάρτη σε ηλικία 92 ετών και κηδεύτηκε στη Μαγούλα Σπάρτης.
- Ο Δημήτριος Κάτσιος του Παύλου πέθανε στις 4 Νοεμβρίου 2024 στη Σπάρτη και κηδεύτηκε στα Σερβείκια σε ηλικία 68 ετών.
- Ο Νικόλαος Χρυσούλης του Χρυσοστόμου πέθανε στις 27 Νοεμβρίου 2024 στο Καστόρειο σε ηλικία 68 ετών.
- Η Πιπίτσα (Πότα) Γενοβέζου του Αντωνίου το γένος Ν. Γαλανόπουλου πέθανε στις 30 Νοεμβρίου στην Πετρούπολη Αττικής σε ηλικία 89 ετών.

Συλλυπούμαστε τους οικείους και τους ευχόμαστε την από θεό παρηγοριά.

E. B.

Άλλη μια απώλεια...

Στις 17 Οκτωβρίου 2024, ημέρα Πέμπτη έφυγε από την ζωή ο πολύ αγαπτός φίλος και κουμπάρος μας Γιώργος Ανδριανόπουλος.

Η ασθένεια που του παρουσιάστηκε, με το πέρασμα των χρόνων, τον έβγαλε από τη συμβατική ασφάλεια και βεβαιότητά του. Στήριγμά του όλα αυτά τα χρόνια ο αγαπημένος του γιος, ο γλυκύτατος Παναγιώτης. Ο θάνατος τον βρήκε περιστοιχισμένο από τα αγαπημένα του πρόσωπα.

Υπέμεινε τη μακροχρόνια ασθένεια χωρίς να γογγύζει, χωρίς να διαμαρτύρεται. Δεν είπε ποτέ «γιατί σε μένα».

Έπρεπε να πετάξεις σε ανώτερα επίπεδα ύπαρξης, να δραπετεύσεις από τον πόνο και τις μικρότητες του κόσμου αυτού. Τώρα υπάρχουν πλέον μονάχα στην καρδιά μας. Και ακόμα βαθύτερα. Είσαι πια ο σιωπηλός των σιωπηλών. Γεμίζει ο χώρος μέσα μας με αγαπημένα και σπουδαία πρόσωπα. Ας αφήσουμε να ζεσταίνει τις καρδιές μας η εσωτερική παρουσία.

Τους αποχωρισμούς με αγαπημένους φίλους πρέπει να τους γιορτάζουμε. Για όσα ζήσαμε μαζί και μας έφεραν μέχρι το σήμερα. Για όσα μας έκαναν να γελάσουμε μέχρι δακρύων στο τέλος μιας κακής μέρας. Για όσα μάθαμε μαζί. Για όσα περάσαμε. Για όσα ξεπεράσαμε. Όλα είναι λόγοι να νιώθουμε τυχεροί και να χαιρόμαστε που τα ζήσαμε και παραμένουν στη ζωή σαν αναμνήσεις.

Καλό ταξίδι Γιώργο. Αιωνία σου η μνήμη.

B. K.

ΕΙΣ ΜΝΗΜΗΝ

◆ Η Μαρία Ξενογιαννη προσφέρει στον Σύλλογο «ΠΟΛΥΔΕΥΚΗΣ» το ποσό των είκοσι(20) ευρώ εις μνήμην της εξαδέλφης της Βούλας Σακαρέλλου-Γιαννακοπούλου, η οποία απεβίωσε στις 20 Ιουλίου 2024.

Το Δ. Σ. του Συλλόγου εκφράζει τα συλλυπητήριά του για την απώλεια της μακαριστής Βούλας και ευχαριστεί την κ. Ξενογιαννη για την ευγενική προσφορά της.

◆ Η Γκέιλ (Αγγελική) και ο Γιώργος Νικολόπουλος πρόσφεραν 100 ευρώ στο περιοδικό Πολυδεύκης στη μνήμη του αγαπημένου τους γιου Νικόλαου Νικολόπουλου, ο οποίος πέθανε απροσδόκπτα στο Σάλεμ της Μασαχουσέτης Αμερικής σε ηλικία 56 ετών. Τους εκφράζουμε τα θερμά συλλυπητήριά μας.

ΧΟΡΗΓΟΙ

ΝΙΚΟΛΟΠΟΥΛΟΣ GEORGE -GALE	120 ΕΥΡΩ
ΠΑΝΑΓΙΩΤΑΡΟΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ	50 ΕΥΡΩ
ΚΑΜΑΚΑ ΠΑΝΑΓΙΩΤΑ	30 ΕΥΡΩ
ΓΙΑΝΝΟΥΛΗ ANNA	20 ΕΥΡΩ
ΓΙΑΝΝΟΥΛΗ ΓΕΩΡΓΙΑ	20 ΕΥΡΩ
ΒΑΘΕΙΑ ΑΓΛΑΙΑ	15 ΕΥΡΩ
ΓΚΑΒΟΓΙΑΝΝΗΣ ΣΑΒΒΑΣ (ΒΙΒΛΙΟ ΔΗΜΗΤΡΑΚΑΚΗ)	30 ΕΥΡΩ
ΝΙΚΗΤΑΚΗΣ ΗΛΙΑΣ	30 ΕΥΡΩ
ΚΟΡΑΚΙΑΝΙΤΗ ΒΑΣΙΛΙΚΗ	50 ΕΥΡΩ

Πωλείται στο Καστόρειο η επιχείρηση ΑΡΤΟΠΑΡΑΣΚΕΥΑΣΜΑΤΑ «Η ΚΑΣΤΑΝΙΑ» ιδιοκτησίας Μαρίας Σμυρνιού-Γιακουμάκη.
Πληροφορίες στο τηλέφωνο: 2731057571

Πωλείται στο Καστόρι οικοπέδο 400 τμ. πλησίον της αγοράς με ημιτελές κτίσμα 86 τ.μ. Τιμή ευκαιρίας.
Πληροφορίες στο τηλέφωνο 6938257512

Πωλείται αγρόκτημα στη θέση Σταυρούλης στη Λουσίνια Καστορείου εκτάσεως, καθαρής από δασική βλάστηση, περίπου 1.740 τ.μ.

Πληροφορίες στο τηλέφωνο: 6977 271220

Πωλείται αγρόκτημα στη θέση Καϊτσα, 7,5 στρεμμάτων, με 20 ρίζες ελιές, τετραγωνισμένο με αγροτικό δρόμο.
τηλ. επικοινων. 210 9025073, κιν. 6972202443

BILL'S HOUSE
KAFE - BAR

ΚΑΣΤΟΡΕΙΟ
Τηλ: 27310 57918
Κιν: 693 634 4073

Faux Bijoux

Ασημικά
Ε.Κραμποβίτη
Καστόρι

K
ΚΑΡΑΓΙΑΝΝΗΣ home
Είδη οικιακής χρήσεως • Φωτιστικά
Είδη δώρων • Επιπλά εξοχής

Δαμασπίπου 35 - Αγία Ιλίσια
Τηλ./Fax: 210 7757337
e-mail: karagiannishome@hotmail.com
Καταγιαννης home, www.karagiannishome.gr

ΠΑΡΑΣΚΕΥΟΠΟΥΛΟΣ
ΚΑΣΤΟΡΕΙΟΝ
Τηλ. 2731057218

SUPER MARKET
ΣΙΔΗΡΙΚΑ - ΧΡΩΜΑΤΑ
ΥΔΡΑΥΛΙΚΑ - ΗΛΕΚΤΡΙΚΑ

ΟΙ ΑΝΑΓΚΕΣ ΑΥΞΑΝΟΥΝ
Η ΕΞΕΛΙΞΗ ΣΥΝΕΧΙΖΕΤΑΙ
ΤΟ ΟΝΟΜΑ ΠΑΡΑΜΕΝΕΙ

SUPER MARKET
ΛΑΓΑΝΑΣ

Μέλος Ομίλου
Νικόλαος Δ. Λαγανάς
Καστόρι Λακωνίας
Τηλ. 2731057468

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΑΡΤΟΠΟΙΪΑΣ
«Η ΚΑΣΤΑΝΙΑ»
ΧΩΡΙΑΤΙΚΟ ΠΑΞΙΜΑΔΙ 70%

ΜΑΡΙΑ ΓΙΑΚΟΥΜΑΚΗ
ΚΑΣΤΟΡΕΙΟΝ ΣΠΑΡΤΗΣ
Τηλ. 2731057571, 6944504728

Λαμπής Κων/νος

Ξυνάντποις
καφενείο • ψητοπωλείο

Καστόρειο Λακωνίας
Τηλ.: 27310 57278, Κιν.: 6942642258

ΚΑΦΕΝΕΙΟ
ΤΟ ΣΤΕΚΙ

ΒΑΣΙΛΗΣ ΗΛ. ΓΑΡΥΦΑΛΗΣ

 27310 57221

ΥΛΙΚΑ ΟΙΚΟΔΟΜΩΝ
ΧΩΜΑΤΟΥΡΓΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ

ΜΟΥΤΗΣ
ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ

ΚΑΣΤΟΡΙ ΛΑΚΩΝΙΑΣ
ΤΗΛ.: 27310 57286 ΚΙΝ.: 6942461314

Βασιλική Βισβή
Τηλ: 6937219636

+ΘΕΣΙ ΤΕΧΝΙΚΟ
ΓΡΑΦΕΙΟ
μελέτη • σχεδίαση • δομή

ΓΙΩΡΓΟΣ ΛΕΟΝΑΡΔΟΠΟΥΛΟΣ
Πολιτικός Μηχανικός Ε.Μ.Π. Msc - MBA - TQM Unipi
Κιν. 694 887 0554

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΔΗΜΟΠΟΥΛΟΣ
Πολιτικός Μηχανικός Ε.Μ.Π.
Κιν. 694 748 5651

ΜΑΡΙΑ ΓΑΒΑΛΑΚΗ Msc in Advanced Architectural
Αρχιτεκτών Μηχανικός Design
Κιν. 693 723 9416

- ΣΥΝΤΑΞΗ ΤΟΠΟΓΡΑΦΙΚΩΝ ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΩΝ
- ΕΚΔΟΣΗ ΟΙΚΟΔΟΜΙΚΩΝ ΑΔΕΙΩΝ
- ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΚΤΙΡΙΩΝ
- ΝΟΜΙΜΟΠΟΙΗΣΗ ΑΥΘΑΙΡΕΤΩΝ
- ΑΝΑΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΚΑΤΟΙΚΩΝ
- ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ ΚΤΙΡΙΩΝ

ΔΗΛΩΣΕΙΣ ΚΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΥ

ΠΛΗΡΗΣ ΤΕΧΝΙΚΗ & ΝΟΜΙΚΗ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ
ΛΥΚΟΥΡΓΟΥ 228, ΣΠΑΡΤΗ, ΤΚ. 23100
Τηλ. 27310 83747, 83742
www.synthesi-design.com

ΤΟ ΦΑΓΟΠΟΤΙ ΤΟΥ ΑΙΩΝΑ
ταβέρνα - εστιατόριο

Καστόρι Λακωνίας
τηλ. 27310 57034 κιν. 6970016976

ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΦΙΛΩΝ ΤΑΪΓΕΤΟΥ «Η ΛΟΥΣΙΝΑ» Δράσεις Δ΄ τριμήνου 2024

- Στις 4 Οκτωβρίου συνοδέψαμε πολυπληθή ομάδα μαθητών και μαθητριών του 2ου Λυκείου Σπάρτης στο φαράγγι του Κάστορα.
- Ο σύλλογος με ίδιες δαπάνες τοποθέτησε προστατευτικές κουπαστές μήκους 30 μέτρων σε τμήμα του μονοπατιού προς την Αγία Παρασκευή.

χονται από τον χώρο της Παιδικής Χαράς.

- Για μία ακόμη φορά έγινε καθαρισμός του τμήματος του φαράγγιού του Κάστορα από πεσμένα ξερά πλατάνια.

- Ενόψει του Καστόρειου Ημιμαραθώνιου έχουμε προγραμματισμένη δράση καθαρισμού και σηματοδότησης της διαδρομής των 22,4 κλμ.

- Στον Αϊ-Μάμα, στον χώρο μεταξύ των μπεζεστενίων και της πηγής του Αϊ Γιάννη του Θεολόγου, τοποθετήθηκαν κουπαστές σε μήκος 30μ περίπου, το δε υπόλοιπο θα γίνει μετά τις γιορτές. Ευχαριστούμε την Τεχνική Υπηρεσία του Δήμο μας για τη διάθεση των μαστόρων.

Ο Σύλλογος παρακαλεί και προσκαλεί τους φίλους εθελοντές για τη συνδρομή τους. Όσοι το επιθυμούν, παρακαλούμε να επικοινωνούν με τον Κώστα Λαγανά στο τηλέφωνο: 6974 098419.

Κωνσταντίνος Χ. Λαγανάς

Επίσης ο Σύλλογος διέθεσε τα απαραίτητα υλικά (σωλήνες και στύλους) για την κουπαστή προστασίας των παιδιών, που εξέρ-

Φωτο: Κ.Χ. Λαγανάς

Τα προϊόντα της Μαρίας ταξιδεύουν στο Λουξεμβούργο. Στη φωτο η Μαρία Γιακουμάκη με την Άννα Χιώτη

Ραντεβού στο Καστόρι. Οι παιδικό φίλοι Τάκης Χιώτης από τις Βρυξέλλες και ο Παναγιώτης Κουτρομπής από τη Νέα Υόρκη συναντιόνται στο Καστόρι μετά από χρόνια! Μαζί τους οι Γιώργος Κουτρομπής (πατέρας του Παναγιώτη), Παναγιώτης Παρασκευόπουλος και Θανάσης Φασουλόπουλος.

Στην Αγία Βαρβάρα
φωτο: Δήμητρα Φασουλοπούλου